

Briselē, 2.12.2015.
COM(2015) 625 final

2015/0281 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

**par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI par
terorisma apkarošanu**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Terorisma akti ir viens no visnopietnākajiem universālo vērtību – cilvēka cieņas, brīvības, līdztiesības un solidaritātes, cilvēktiesību un pamatbrīvību – pārkāpumiem un viens no visnopietnākajiem uzbrukumiem demokrātijas un tiesiskuma principiem, kas ir Eiropas Savienības pamatā. Ir svarīgi izveidot pienācīgus instrumentus, lai aizsargātu ES pilsoņus un visus ES iedzīvotājus un novērstu šādus pārkāpumus efektīvā un samērīgā veidā, kas ir pietiekams, lai risinātu apdraudējumu, ar ko saskaras ES, vienlaikus saglabājot sabiedrības modeli, kurā valda plurālisms, nediskriminācija, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un līdztiesība.

Terorisma draudi pēdējos gados ir pieauguši un kļuvuši daudzpusīgāki. Eiropas Drošības programmas¹ ietvaros Komisija par prioritāti noteica ES regulējuma terorisma apkarošanas jomā atjaunināšanu un paziņoja par savu nodomu atjaunināt šajā jomā spēkā esošos krimināltiesību aktus, lai risinātu jaunos problēmjaudājumus. Tiesību akta priekšlikums pārskatīt Pamatlēmumu par terorismu tika paziņots 2016. gada Komisijas darba programmā², jo dalībvalstis aizvien biežāk saskaras to, ka aizvien vairāk cilvēku ceļo uz ārvalstīm terorisma nolūkos, un ar apdraudējumu, ko tie rada pēc atgriešanās.

Šos cilvēkus bieži dēvē par “ārvalstu kaujiniekiem teroristiem”. Lai gan šī problēma pati par sevi nav nekas jauns, cilvēku ceļošana uz konfliktu zonām, jo īpaši uz Sīriju un Irāku nolūkā karot vai piedalīties teroristu grupu organizētās apmācībās, notiek iepriekš nepieredzētā apjomā un mērogā. Jaunākajā Eiropas Komisijas Ziņojumā par terorisma situāciju un tendencēm ES (TE-SAT)³ ir apzināts, ka šīs problēmas apjoms pieaug: ir aplēsts, ka līdz 2014. gada beigām kopējais to cilvēku skaits, kas ir izceļojuši no ES uz konfliktu zonām, pārsniedza 3000, šobrīd tas ir sasniedzis 5000, un tajā pašā laikā tiek ziņots, ka dažās dalībvalstīs ir pieaudzis to cilvēku skaits, kas atgriežas no konfliktu zonām. Dalībvalstis ir ziņojušas, ka tas rada nopietnus draudus drošībai.

Europol uzsver: “lai gan tikai neliela daļa kaujinieku, kas atgriežas, varētu būt apņēmušies veikt uzbrukumus ES, personas, kas ir ceļojušas uz konfliktu zonām, turpinās radīt paaugstinātas pakāpes apdraudējumu visām ES dalībvalstīm. Kaujinieki, kas atgriežas, papildus jauniem kontaktiem varētu būt ieguvuši kaujas un operāciju pieredzi – kā rezultātā tie varētu būt spējīgi veikt uzbrukumus ar lielākām sekām vai daudzskaitlīgākus uzbrukumus – , un ir ticams, ka tie varētu kalpot par paraugu līdzīgi domājošiem jauniem cilvēkiem. Turklāt tie, kas nav iesaistīti uzbrukumu plānošanā, var tā vietā nodarboties ar citu personu radikalizāciju un vervēšanu, atbalsta darbībām un līdzekļu vākšanu”.

Eiropas teritorijā 2014. un 2015. gadā veiktie uzbrukumi, kas sasniedza savu kulmināciju 2015. gada 13. novembra vakarā notikušajos uzbrukumos Parīzē, traģiskā veidā demonstrē to, ka risks var materializēties, tādējādi ir vajadzība pastiprināt atbildes reakciju ES līmenī, pielāgojot to apdraudējumiem. Lai gan izmeklēšana vēl turpinās, pašlaik pieejamā informācija norāda uz to, ka vismaz pēdējos sešos teroristu uzbrukumus vai plānos 2015. gadā bija

¹ COM(2015) 185 final, 2015. gada 28. aprīlis.

² COM(2015) 610 final, 2015. gada 27. oktobris.

³ <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>

iesaistīti ārvalstu kaujinieki teroristi: šie teroristi vai nu paši ceļoja uz konfliktu zonām (piemēram, Jemenu, Sīriju), vai guva iedvesmu vai uzdevumu veikt terora aktus no citām, pašlaik Sīrijā esošām personām.

Kaut arī lielāko daļu uzbrukumu ES kopš 2014. gada veica “atsevišķi” teroristi, 13. novembra uzbrukumi Parīzē liecina par risku, ka uzbrukumi kļūst sarežģītāki un to mērogs paplašinās (tos paveica vairāki ar sprāgstvielām un ieročiem bruņoti teroristi).

Lai gan ārvalstu kaujinieki teroristi rada vislielākās bažas, būtu pienācīgi jāņem vērā pašmāju teroristu, radikalizētu vientuļo uzbrucēju un “neapmierināto” teroristu-ceļotāju (piemēram, pēc tam, kad tiem ir konfiscēta pase) radītais apdraudējums. ES un rietumvalstīs (piemēram, ASV, Kanādā un Austrālijā) pēdējo 12 mēnešu laikā ir notikuši vairāki šādi uzbrukumi, kā arī izjaukti uzbrukumu plāni.

Terorisma draudu pārrobežu dimensija nav tikai ceļošana uz konfliktu zonām trešās valstīs. Teroristi izmanto slaptstīšanās paņēmienus, lai izvairītos no aizdomu rašanās: tie ceļo no vienas ES valsts uz citu, un var ceļot tranzītā caur valstīm, kuras nav to mītnes / pilsonības valsts, nolūkā apiet kontroli un uzraudzību. Turklāt nesenie uzbrukumi ES teritorijā liecina par to, ka teroristi ceļo uz citām dalībvalstīm nolūkā veikt terora aktus vai loģistikas vajadzībām (piemēram, finansējuma, ieroču sagādes nolūkā).

Teroristu grupas demonstrē arvien labākas spējas interneta un jauno saziņas tehnoloģiju izmantošanā, izplatot propagandu, mijiedarbojoties ar potenciāli savervējamām personām, daloties zināšanās, plānojot un koordinējot operācijas. Jo īpaši internets un sociālie mediji piedāvā jaunas iespējas radikāliem un teroristu grupējumiem vērsties pie neaizsargātām mērķauditorijām, tādējādi veicinot vervēšanu un / vai pašradikalizāciju.

Augstas kvalitātes komunikācijas materiālu (žurnālu, videomateriālu) izmantošana un decentralizēta pieeja, ko sekmē kontu tīkls dažādās sociālo mediju platformās, ļauj ātri izplatīt ar terorismu un radikālismu saistītus materiālus, nepārtraukti pielāgojot informācijas tehnoloģiju izmantojumu. Internets teroristiem ir kļuvis par galveno kanālu, kurā izplatīt propagandu, izteikt publiskus draudus, glorificēt tādus šausminošus terora aktus kā galvas nociršana un uzņemties atbildību par uzbrukumiem.

Spēkā esošie noteikumi jāpielāgo, ņemot vērā izmaiņas terorisma draudos, ar ko saskaras Eiropa. Tai skaitā noteikumi par atbilstošām krimināltiesību normām, kas vērstas pret ārvalstu kaujiniekiem teroristiem un riskiem, kuri saistīti ar ceļošanu uz trešām valstīm nolūkā iesaistīties teroristu aktivitātēs, kā arī pieaugošo apdraudējumu, ko rada Eiropas teritorijā esošie likumpārkāpēji.

Visā ES ir nepieciešami saskaņotāki, visaptverošāki un pielāgotāki valstu krimināltiesību noteikumi, lai varētu efektīvi novērst ārvalstu kaujinieku teroristu uzbrukumus un izmeklēt ar tiem saistītos nodarījumus, kā arī atbilstoši reaģēt uz problēmjautājumiem, kas saistīti ar pārrobežu juridiskajiem un praktiskajiem aspektiem.

Pamatlēmumā 2002/475/TI⁴ jau ir noteikta kriminālatbildība par konkrētiem terora aktiem, tostarp jo īpaši par terora aktu veikšanu, dalību teroristu grupējuma darbībās, tai skaitā par

⁴ Padomes Pamatlēmums 2002/475/TI (2002. gada 13. jūnijs) par terorisma apkarošanu (OV L 164, 22.6.2002., 3. lpp.). Padomes Pamatlēmums 2008/919/TI (2008. gada 28. novembris), ar ko groza Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI par terorisma apkarošanu (OV L 330, 9.12.2008., 31. lpp.).

finansiālu atbalstu šādām darbībām, publisku aicinājumu, teroristu vervēšanu un apmācību, kā arī noteikumi par teroristu nodarījumu atbalstīšanu un līdzdalību tajos, kūdīšanu uz teroristu nodarījumu veikšanu un mēģinājumu tos veikt.

Tomēr Pamatlēmums 2002/475/TI ir jāpārskata, lai ieviestu jaunus starptautiskos standartus un saistības, ko ES ir uzņēmusies, un lai efektīvāk cīnītos pret mainīgajiem terorisma draudiem, tādējādi stiprinot ES un tās iedzīvotāju drošību.

Terorismā cietušajiem ir nepieciešama aizsardzība, atbalsts un palīdzība, kas atbilst viņu īpašajām vajadzībām. Tiem jo īpaši būtu jānodrošina tūlītēja piekļuve profesionālai speciālistu palīdzībai, sniedzot ārstēšanu fiziskajā un psihosociālajā jomā. Pēc teroristu uzbrukumiem ir ļoti svarīgi nodrošināt uzticamas informācijas pieejamību gan terorismā cietušajiem, gan par terorismā cietušajiem. Tā kā teroristu uzbrukumi tiek vērsti pret lielām cilvēku grupām, bieži vien var būt tā, ka cietušie nāk no citām valstīm, kas nav uzbrukuma valsts. Tādēļ ir ļoti svarīga valstu kompetento iestāžu pārrobežu sadarbība, lai nodrošinātu, ka visi terorismā cietušie tiek labi informēti un saņem nepieciešamo palīdzību neatkarīgi no tā, kur Eiropas Savienībā viņi dzīvo.

Direktīva 2012/29/ES⁵ paredz saistošu tiesību kopumu visiem noziegumā cietušajiem, tostarp tiesības uz aizsardzību, atbalstu un palīdzību, kur tiek ņemtas vērā katra noziegumā cietušā individuālās vajadzības. Tomēr šie noteikumi neparedz īpašus pasākumus terorismā cietušajiem. Pielāgotāku pasākumu pieņemšana, kas precīzāk apmierina terorismā cietušo vajadzības, būtiski uzlabotu situāciju. Pienācīgi pielāgoti noteikumi par aizsardzību, atbalstu un palīdzību terorismā cietušajiem palīdzētu veicināt izdzīvojošo cietušo un bojāgājušo ģimeņu atlabšanas procesu un tādējādi netieši arī visas sabiedrības atlabšanas procesu.

- **Vajadzība ieviest attiecīgos starptautiskos standartus un saistības un vērsties pret mainīgajiem terorisma draudiem**

ANO Drošības padomes (ANO DP) Rezolūcija 2178(2014) par terora aktu izraisītajiem draudiem starptautiskam mieram un drošībai tika pieņemta 2014. gada 24. septembrī, un tajā paredzēts plašs pasākumu loks ārvalstu kaujinieku teroristu apkarošanai. Saskaņā ar 6. operatīvo punktu ANO dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, ka to valstu tiesību akti paredz, ka nopietni noziedzīgi nodarījumi tiek izmeklēti un sodīti veidā, kas atspoguļo nodarījuma smagumu: a) ceļošana vai mēģinājums ceļot uz trešo valsti nolūkā atbalstīt terora aktu veikšanu vai sniegt apmācību vai to saņemt; b) šādas ceļošanas finansēšana un c) šādas ceļošanas organizēšana vai sekmēšana.

Savā Rezolūcijā 2178(2014) Drošības padome atkārtoti apstiprināja visu valstu pienākumu cīņā ar terorismu ievērot starptautiskās cilvēktiesības, uzsverot, ka cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošana ir būtisks terorisma apkarošanas centienu aspekts. Tā atzīmēja, ka cilvēktiesību un citu starptautisko saistību neievērošana ir veicinājusi radikalizācijas pieaugumu un sekmējusi nesodāmības sajūtu.

ANO DP Rezolūcijā 2178(2014) tāpat uzsvērts tas, ka valstīm vajadzētu pastiprināt attiecīgo vietējo kopienu un nevalstisko procesa dalībnieku iesaisti stratēģiju izstrādē nolūkā apkarot vardarbīgo ekstrēmistu vēstījumu, kas var kūdīt uz terora aktiem, novērst apstākļus, kuri

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (2001. gada 15. marts) (OV L 315, 14.11.2012. 37. lpp.).

varētu sekmēt vardarbīga ekstrēmisma izplatīšanos, kurš var novest pie terorisma, tostarp iesaistot jauniešus, ģimenes, sievietes, reliģijas, kultūras un izglītības jomu līderus un visas citas saistītās pilsoniskās sabiedrības grupas, un pieņemt pielāgotas stratēģijas cīņai pret vervēšanu uz šādu vardarbīgo ekstrēmismu un sociālās iekļaušanas un kohēzijas sekmēšanai.

Turklāt ar ANO DP 2015. gada 20. novembra Rezolūciju 2249(2015) dalībvalstis tiek aicinātas pastiprināt to pūliņus apturēt ārvalstu kaujinieku plūsmu uz Irāku un Sīriju un novērst un apturēt terorisma finansēšanu. Līdzīgā kārtā ar ANO DP Rezolūciju 2199 (2015) tika apstiprināts, ka *“visas valstis nodrošina, ka ikviena persona, kura piedalās terora aktu finansēšanā, plānošanā, sagatavošanā vai izdarīšanā vai atbalsta terora aktus, tiks nodota tiesai, un nodrošina, ka valsts tiesību aktos šādi terora akti ir noteikti kā nopietni kriminālnoziegi un par tiem piespriests sods atspoguļo nodarījuma smagumu, un uzsver, ka minētais atbalsts var tikt sniegts naftas un naftas pārstrādes produktu, moduļveida naftas pārstrādes rūpnīcu un saistīto materiālu tirdzniecībā ar Da'esh, ANF un visām citām personām, grupām, uzņēmumiem un vienībām, kas ir saistītas ar Al-Qaida”*.

Pēc sarunām 2015. gada sākumā 2015. gada maijā tika pieņemts Papildu protokols Eiropas Padomes Konvencijai par terorisma novēršanu, ar ko ievieš atsevišķus ANO DP Rezolūcijā 2178(2014) paredzētos krimināltiesību noteikumus, jo īpaši tās 6. operatīvo punktu. Ar Papildu protokolu tika papildināta Eiropas Padomes Konvencija, kas jau paredz kriminālatbildības noteikšanu par atsevišķiem terorisma nodarījumiem. Tā rezultātā Papildu protokols paredz kriminālatbildības noteikšanu par šādiem nodarījumiem: dalība apvienībā vai grupā terorisma nolūkos (2. pants), terorisma apmācības saņemšana (3. pants), ceļošana vai ceļošanas mēģinājumi terorisma nolūkos (4. pants), finansējuma sniegšana vai vākšana šādai ceļošanai (5. pants) un šādas ceļošanas organizēšana un veicināšana (6. pants). Tajā arī paredzēts, ka puses pastiprina savlaicīgu informācijas apmaiņu savā starpā (7. pants).

Līdzīgi kā ANO DP Rezolūcijā 2178(2014) Papildu protokolā tiek apstiprināts katras puses pienākums nodrošināt Papildu protokola ieviešanu, vienlaikus ievērojot cilvēktiesības, jo īpaši tiesības uz pārvietošanās brīvību, vārda brīvību, bēdrosānās brīvību un reliģijas brīvību, kā noteikts Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām un citos starptautisko tiesību aktos, un atgādina nepieciešamību ievērot samērīguma principu, ņemot vērā izvirzītos leģitīmos mērķus un to nepieciešamību demokrātiskā sabiedrībā, un izslēdzot jebkādu patvaļu, diskrimināciju vai rasistisku attieksmi.

ES 2015. gada 22. oktobrī parakstīja Papildu protokolu un Konvenciju.

Finanšu darījumu darba grupas (FATF) 2012. gadā izdotajos ieteikumos, kuri saistīti ar terorisma finansēšanu un, konkrētāk, ieteikumā noteikt kriminālatbildību par teroristu finansēšanu (5. ieteikums) paredzēts, ka “pamatojoties uz Konvenciju par cīņu pret terorisma finansēšanu, valstīm ir pienākums noteikt kriminālatbildību par teroristu finansēšanu, un šī kriminālatbildība jānosaka ne tikai par terora aktu finansēšanu, bet arī par teroristu organizāciju un atsevišķu teroristu finansēšanu, pat tad, ja tam nav saistības ar konkrētu terora aktu vai aktiem.”⁶

Ņemot vērā to, ka ir steidzami jānovērš ārvalstu teroristu kaujinieku radītais apdraudējums, FATF ir pārskatījusi 5. ieteikuma interpretējošo piezīmi par teroristu finansēšanu kā

⁶ FATF ieteikumus, kā arī tiem pievienoto interpretējošo piezīmi skatīt te: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

noziedzīgu nodarījumu, lai tajā iestrādātu ANO DP Rezolūcijas 2178 attiecīgo elementu. Tā precizē, ka 5. ieteikumā paredzēts, ka valstīm ir pienākums noteikt kriminālatbildību par finansējuma nodrošināšanu personām, kuras ceļo uz valsti, kas nav minētās personas mītnes vai valstspiederības valsts, lai tur veiktu, plānotu vai sagatavotu terora aktus, tajos piedalītos, sniegtu vai saņemtu teroristu apmācību.

Ar Pamatlēmumu 2002/475/TI tika noteikta kriminālatbildība par konkrētiem terora aktiem, tostarp par terora aktu veikšanu, dalību teroristu grupējuma darbībās, tai skaitā par finansiālu atbalstu šādām darbībām, kā arī publisku aicinājumu, teroristu vervēšanu un apmācību (attiecībā uz pēdējiem trim nodarījumiem tiek īstenoti Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu (CETS Nr. 196) noteikumi). Tomēr Pamatlēmumā 2002/475/TI nav ne skaidri prasīts noteikt kriminālatbildību par ceļošanu uz trešām valstīm terorisma nolūkā, ne arī par dalību apmācībā terorisma nolūkiem, kā minēts ANO DP Rezolūcijā 2178(2014) un noteikts Papildu protokolā. Turklāt šobrīd Pamatlēmumā 2002/475/TI ir vienīgi prasīts noteikt kriminālatbildību par teroristu finansēšanu tiktāl, ciktāl finansējums tiek nodrošināts teroristu grupai, taču ne tādā gadījumā, ja tas tiek nodrošināts ar teroristu darbībām saistītu noziedzīgu nodarījumu veikšanai, tostarp vervēšanai, apmācībai vai ceļošanai uz ārvalstīm terorisma nolūkos.

Savos 2014. gada 13. oktobra secinājumos Padome aicināja Komisiju izskatīt veidus, kā novērst iespējamās Pamatlēmuma 2002/475/TI nepilnības, ņemot vērā jo īpaši ANO Drošības padomes Rezolūciju 2178(2014)⁷. Kopīgajā paziņojumā pēc Tieslietu un iekšlietu padomes sanāksmes Rīgā ES ministri vienojās, ka ir svarīgi apsvērt iespējamās likumdošanas pasākumus, lai izveidotu vienotu izpratni par teroristu nodarījumiem, ņemot vērā ANO DP Rezolūciju 2178(2014). Savā 2015. gada 11. februāra rezolūcijā Eiropas Parlaments arī uzsvēra nepieciešamību saskaņot kriminālatbildības noteikšanu par nodarījumiem, kuri saistīti ar ārvalstu kaujiniekiem, un novērst kriminālvajāšanas nepilnības, atjauninot pamatlēmumu par terorismu. 2015. gada 20. novembra Tieslietu un iekšlietu padomes sanāksmē atzinīgi novērtēja Komisijas nodomu līdz 2015. gada beigām ierosināt priekšlikumu direktīvai, ar ko atjaunina pamatlēmumu par terorisma apkarošanu.

Nolūkā īstenot saistības, kas izriet no Papildu protokola, kā arī attiecīgo *FATF* ieteikumu teroristu finansēšanas jomā Pamatlēmums 2002/475/TI ir jāpārskata.

Papildu grozījumiem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību starptautiskajām saistībām un standartiem, ir nepieciešams nodrošināt visaptverošus pasākumus, ņemot vērā mainīgos terorisma draudus un vajadzību ieviest atbilstošus līdzekļus visu attiecīgo teroristu darbības veidu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas sekmēšanai, novēršot būtiskas nepilnības krimināltiesiskās reaģēšanas jomā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, direktīvas projektā iekļauts priekšlikums noteikt kriminālatbildību par šādām darbībām: mēģinājums vervēt vai apmācīt, ceļošana uz ārvalstīm nolūkā piedalīties teroristu grupas darbībās un dažādu direktīvas projektā definētu teroristu nodarījumu finansēšana.

Turklāt, ņemot vērā mainīgos terorisma draudus apvienojumā ar draudiem, kas izriet no ārvalstu teroristiem kaujiniekiem, kuri ceļo uz trešām valstīm, lai iesaistītos terorisma

⁷ Padomes dokuments Nr. 14160/14.

darbībās, priekšlikumā ir arī paredzēts noteikt kriminālatbildību par ceļošanu uz jebkuru valsti, tostarp uz valstīm ES ietvaros, un uz noziedznieka valstspiederības vai mītnes valsti.

Bez tam – atbilstoši nepieciešamībai ietvert dažādas teroristu darbību atbalsta formas, tostarp tirdzniecības darījumus, preču importu un eksportu, kuru mērķis ir kalpot par atbalstu teroristu nodarījumu veikšanai, – priekšlikumā ietverts precizējums, ka direktīvas noteikumi attiektos uz visiem šāda materiāla atbalsta veidiem.

Priekšlikums arī uzlabo spēkā esošos noteikumus par teroristu nodarījumu atbalstīšanu un līdzdalību tajos, kūdišanu uz teroristu nodarījumu veikšanu un mēģinājumu tos veikt, kā arī noteikumus par jurisdikciju, nodrošinot saskanību un spēkā esošo noteikumu efektīvu piemērošanu un novēršot nepilnības.

Visbeidzot, priekšlikumā iekļauti papildu noteikumi, ar ko regulē īpašus, terorismā cietušajiem paredzētus atbalsta pasākumus.

Papildu spēkā esošo izpildes nepilnību novēršanai tiesību aktu konsolidācija šajā jomā nodrošinās vienkāršošanu un pieejamību. Ņemot vērā ierosināto pasākumu darbības jomu un konsolidācijas mērķi, ES direktīva, ar ko aizvieto spēkā esošo Pamatlēmumu 2002/475/TI, uzskatāma par vispiemērotāko.

• **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Ar Eiropas darba kārtību drošības jautājumos, kurā atspoguļotas attīstības tendences starptautiskajā un Eiropas līmenī, paredzēja Komisijai pienākumu pārskatīt Pamatlēmumu par terorismu, lai izveidotu vienotu izpratni par teroristu nodarījumiem un jo īpaši par tiem, kas saistīti ar ārvalstu teroristiem kaujiniekiem⁸.

2015. gada oktobrī Komisija savā 2016. gada Komisijas darba programmā uzsvēra, ka attiecībā uz terorismu un radikalizāciju ir nepieciešama ES līmeņa atbildes reakcija, un paziņoja, ka tā iesniegs priekšlikumu Pamatlēmuma par terorismu pārskatīšanai, lai risinātu ārvalstu kaujinieku teroristu jautājumu⁹.

Šis priekšlikums direktīvai par terorisma apkarošanu, ar ko īsteno Papildu protokolā ietvertās prasības, radīs iespēju noslēgt Papildu protokolu un Konvenciju, attiecībā uz kuru tuvākajā laikā arī tiks iesniegti konkrēti priekšlikumi.

Šis priekšlikums ir daļa no plašākiem centieniem, kur cita starpā ir pastiprināti pūliņi novērst radikalizāciju. Nolūkā atbalstīt pūliņus un novērst radikalizāciju, kas noved pie vardarbīga ekstrēmisma un terorisma, Komisija izveidoja RAN (Radikalizācijas izpratnes tīkls) izcilības centru, kas uztur plašu vietējo profesionāļu tīklu. RAN centrs sekmē apmaiņu ar labāko paraugpraksi un zināšanām, konsolidē zinātību, nosaka un izstrādā paraugpraksi, konkrētus norādījumus un sniedz vajadzībām pielāgotus atbalsta pakalpojumus. Tas palīdz īstenot dažādas darbības, kas noteiktas Komisijas paziņojumā “Radikalizācijas, kas rada terorismu un vardarbīgu ekstrēmismu, novēršana: ES atbildes pasākumu efektivitātes stiprināšana”¹⁰.

⁸ COM(2015) 185 *final*, 28.4.2015.

⁹ COM(2015) 610 *final*, 27.10.2015.

¹⁰ COM(2013) 941 *final*, 15.01.2014.

ES tiesību akti par informācijas apmaiņu starp kompetentajām valsts iestādēm drošības un cīņas ar terorismu jomā jau pastāv, proti, Padomes Pamatlēmums 2006/960/TI,¹¹ Lēmums 2008/615/TI (Prīmes lēmums),¹² tas jo īpaši attiecas uz terorisma un pārrobežu noziedzības apkarošanu, un Lēmums 2005/671/TI.¹³ Šie tiesību akti līdzīgi kā Papildu protokola 7. pants paredz dalībvalstu pienākumu izveidot valstu kontaktpunktus un pēc savas iniciatīvas apmainīties ar informāciju, ja ir pamats uzskatīt, ka šāda informācija var palīdzēt atklāt, novērst un izmeklēt teroristu nodarījumus.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Ārvalstu kaujinieku teroristu problēma skaidri norāda uz to, cik Savienības iekšējai drošībai svarīga ir kopējā ārpolitikas un drošības politika. Augstā pārstāve un Komisijas priekšsēdētāja vietniece (AP/PV) un Komisija 2015. gada 6. februārī publicēja kopīgu paziņojumu par ES reģionālo stratēģiju attiecībā uz Sīriju un Irāku, kā arī *Da'esh* apdraudējumu¹⁴, kura ir vērsta uz to, lai apturētu ārvalstu kaujinieku plūsmu uz Sīriju / Irāku, apturētu *Da'esh* finansēšanu, attīstītu spēju īstenot ANO DP Rezolūciju 2178(2014) un apkarotu terorisma finansēšanu.

Ar šo priekšlikumu tiks papildināts ES režīms ārvalstu teroristu organizāciju un privātpersonu aktīvu iesaldēšanai. Minētais režīms ir noteikts, no vienas puses, Padomes Regulā 881/2002, ar ko īsteno tādu ANO DP personu un organizāciju sarakstu, kas saistītas ar *Al-Qaeda* (ANO DPR 1267 un 1390) un, no otras puses, tā dēvētās autonomās ES sankcijās saskaņā ar ANO DPR 1373, kuras vērstas pret teroristiem un teroristu apvienībām, kas nav saistīti ar *Al-Qaeda*.

Ar šo priekšlikumu tiek papildināti Direktīvas 2015/849/ES profilakses pasākumi, kas saistīti ar teroristu finansēšanu.

Ar šo priekšlikumu tiek arī papildināta ES politika cietušo tiesību jomā. Jo īpaši Direktīva 2012/29/ES, kas dalībvalstīs stājās spēkā 2015. gada 16. novembrī, paredz tiesību kopumu visiem noziegumos cietušajiem. Direktīvā 2004/80/EK noteikts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina kompensācija cietušajiem, kas cietuši vardarbīgos, ar nolūku izdarītos noziegumos, tostarp pārrobežu situācijās. Ar šo priekšlikumu papildina spēkā esošos ES noteikumus, kas saistīti ar cietušo tiesībām, tomēr nepaplašina to piemērošanas jomu. Konkrētāk, ar to tiek paplašināti un padziļināti daži Direktīvas 2012/29/ES noteikumi, lai nodrošinātu īpašu atbalstu teroristu nodarījumos cietušo vajadzību risināšanai.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Ar šo priekšlikumu tiek aizstāts Pamatlēmums 2002/475/TI un tā mērķis ir ieviest atjauninātus ES līmeņa tiesību aktus, ar ko nosaka minimālos noteikumus par teroristu nodarījumu, nodarījumu, kas saistīti ar teroristu grupām un teroristu darbībām, definēšanu un

¹¹ Padomes Pamatlēmums 2006/960/TI (2006. gada 18. decembris) par Eiropas Savienības dalībvalstu tiesībsargāšanas iestāžu informācijas un izlūkdatu apmaiņas vienkāršošanu (OV L 386, 29.12.2006., 89. lpp.).

¹² Padomes Lēmums 2008/615/TI (2008. gada 23. jūnijs) par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu (OV L 210, 6.8.2008., 1. lpp.).

¹³ Padomes Lēmums 2005/671/TI par informācijas apmaiņu un sadarbību attiecībā uz teroristu nodarījumiem (OV L 253, 29.9.2005., 22. lpp.).

¹⁴ JOIN(2015) 2 *final*, 6.2.2015.

sodus šajā sakarā. Terorisms ir nopietns noziegums; tā būtības un ietekmes dēļ tam ir pārrobežu dimensija, un to nepieciešams apkarot kopīgi.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 83. panta 1. punkts ir piemērots juridiskais pamats šim priekšlikumam. Saskaņā ar šo pantu Eiropas Parlaments un Padome, pieņemot direktīvas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, var paredzēt noteikumu minimumu noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai.

Lai iekļautu tādus noteikumus, kas saistīti ar cietušo tiesībām, ir nepieciešamas papildu tiesību normas, ko izmantot par juridisko pamatu. Saskaņā ar LESD 82. panta 2. punktu Eiropas Parlaments un Padome, rīkojoties saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, var paredzēt noteikumu minimumu par noziegumos cietušo tiesībām. LESD 82. panta 2. punkta c) apakšpunktu tādējādi būtu jāpievieno kā papildu juridiskais pamats.

Gan LESD 83. panta 1. punkts, gan LESD 82. panta 2. punkts paredz to pašu likumdošanas procedūru. Tādējādi priekšlikumam būtu jābalstās gan uz LESD 83. panta 1. punktu, gan LESD 82. panta 2. punktu.

- **Valstu atšķirīgās nostājas**

Pašlaik spēkā esošais Pamatlēmums 2002/475/TI ir piemērojams visām dalībvalstīm, izņemot Apvienoto Karalisti, kura saskaņā LES un LESD 36. protokola 10. panta 4. punktu no 2014. gada 1. decembra izmanto savas tiesības nepiedalīties šī tiesiskā regulējuma īstenošanā.

Saskaņā ar 21. protokolu par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumiem, Apvienotā Karaliste un Īrija var izlemt piedalīties šā priekšlikuma pieņemšanā. Šāda iespēja pastāv arī pēc priekšlikuma pieņemšanas.

Saskaņā ar 22. protokolu par Dānijas nostāju, Dānija nepiedalās pasākumu pieņemšanā saskaņā ar LESD V sadaļu, ko veic Padome (izņemot “pasākumus, ar kuriem tiek noteiktas trešās valstis, kuru pilsoņiem ir nepieciešama vīza, lai šķērsotu dalībvalstu ārējās robežas, vai pasākumus attiecībā uz vienotu vīzu formātu”). Tādējādi ņemot vērā pašreiz spēkā esošos tiesību aktus, Dānija nepiedalās šā priekšlikuma pieņemšanā, un tas tai nebūs saistošs. Pamatlēmums 2002/475/TI, kurā grozījumi izdarīti ar Pamatlēmumu 2008/919/TI, Dānijai joprojām ir saistošs un piemērojams.

- **Subsidiaritāte**

Saskaņā ar LESD 4. panta 2. punktu brīvības, drošības un tiesiskuma telpas ietvaros esošās darbības ir ES un tās dalībvalstu kopīgās kompetences jomā. Tādējādi atbilstoši LES 5. panta 3. punktam ir piemērojams subsidiaritātes princips, saskaņā ar kuru Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis centrālā vai reģionālā un vietējā līmenī, bet ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī.

ANO DP Rezolūcijā 2178(2014) paredzētās prasības, kas pieņemtas saskaņā ar ANO Statūtu VII nodaļu, ir piemērojamas visām ANO dalībvalstīm. ES dalībvalstis jau ir sākušas pārskatīt savus attiecīgos tiesiskos regulējumus un atsevišķos gadījumos ir pieņēmušas jaunus pasākumus, ar ko nodrošina atbilstību ANO DPR, jo īpaši attiecībā uz ārvalstu teroristu ceļošanu un saistītām darbībām.

Ar Papildu protokolu īsteno ANO DP Rezolūcijas 2178(2014) daļu, kas saistīta ar kriminālbildības noteikšanu par ārvalstu teroristu ceļošanu. Parakstot Papildu protokolu 2015. gada 22. oktobrī, ES saskaņā ar LESD 218. panta 6. punktu puda vēlmi noslēgt Papildu protokolu. Noslēgšana paredz, ka ES ir jāiestrādā ar Papildu protokolu noteiktie standarti Savienības tiesību aktos, kas, kā iepriekš minēts, patlaban neparedz kriminālbildības noteikšanu par Papildu protokolā noteiktajām darbībām.

Papildu protokola un attiecīgo ANO DP Rezolūcijas 2178(2014) krimināltiesību aspektu īstenošana, nosakot ES mēroga noteikumu minimumu, jo īpaši noziedzīgu nodarījumu vienotu definīciju pievienošana, ņemot vērā izmaiņas terorisma draudos, ļautu novērst tiesiskās nepilnības, kas rodas no fragmentētas pieejas, un radītu nepārprotamu uzlabojumu attiecībā uz ES drošības un ES pilsoņu un iedzīvotāju drošības stiprināšanu. Turklāt ES mēroga definīcijas sekmētu vienotu izpratni un kritērijus pārrobežu informācijas apmaiņai un sadarbībai policijas un tiesu iestāžu lietās. Līdzīgā veidā, kā uzsvērts Eiropas darba kārtībā drošības jautājumos, noteikumu minimums par noziedzīgiem nodarījumiem saskaņā ar ANO DP Rezolūciju 2178(2014) un Papildu protokolu veicinātu arī sadarbību ar trešām valstīm, nodrošinot vienotus kritērijus gan ES ietvaros, gan sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem.

Līdzīgs pamatojums attiecas arī uz *FATF* ieteikumu iestrādāt ES tiesību aktos kriminālbildību par teroristu finansēšanu. Lai gan dalībvalstīm jau ir pienākums nodrošināt atbilstību *FATF* ieteikumam, un tām lielā mērā ir jāpieņem nepieciešamie īstenošanas pasākumi, atbildības par terorisma finansēšanas nodarījumu, kas noteikts Pamatlēmuma 2002/475/TI 2. pantā, paplašināšana ES līmenī nodrošinātu, ka dalībvalstīm nav atšķirīgas tiesiskās saistības un ka atšķirības noziedzīgu nodarījumu tvērumā neietekmē pārrobežu informācijas apmaiņu un operatīvo sadarbību.

Tāpat, ņemot vērā terorisma draudu pārrobežu raksturu, patiesas efektivitātes nolūkā ir pienācīgi jāsašķir noziedzīgu nodarījumu jēdziena tvērums, tostarp ietverot tos, kurus neparedz starptautiskās saistības un standarti.

Šos mērķus nevar pietiekamā mērā sasniegt, ES dalībvalstīm rīkojoties atsevišķi, jo noziedzīgu nodarījumu definīcijas un sodi, kas noteikti ar valsts līmeņa tiesību aktiem, nebūtu piemērojami visā ES. Ja Savienības tiesiskais regulējums neatbilst Papildu protokolam, tajā pašā laikā atsevišķas dalībvalstis īsteno šo protokolu, rodas iespējamās atšķirības starp dalībvalsts saistībām, kas izriet no Savienības tiesību aktiem, un tām saistībām, kas izriet no starptautiskajām tiesībām.

Tādējādi visaptverošs un pietiekami viendabīgs tiesiskais regulējums būtu labāk panākams ES līmenī. Tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto proporcionalitātes principu ierosinātā jaunā direktīva aprobežojas tikai ar to, kas ir vajadzīgs un samērīgs, lai, no vienas puses, īstenotu saistības un standartus (jo īpaši attiecībā uz kriminālbildības noteikšanu par ceļošanu uz ārvalstīm terorisma nolūkā, apmācību iziešanu terorisma nolūkā, kā tas prasīts Papildu protokolā, un terorisma finansēšanu, kas neaprobežojas ar teroristu grupu finansēšanu, bet attiecas uz visiem teroristu nodarījumiem un ar terorismu saistītiem nodarījumiem, bez nepieciešamības noteikt saikni ar konkrētu terora aktu, (saskaņā ar prasībām, kas noteiktas *FATF* standartos)), un no otras puses, esošos noteikumus par teroristu nodarījumiem pielāgotu jaunajiem terorisma draudiem (kas paredz, piemēram, kriminālbildības noteikšanu par ceļošanu terorisma nolūkā arī ES ietvaros).

Priekšlikumā tiek definēta noziedzīgu nodarījumu jēdziena tvērums nolūkā ietvert visas attiecīgās darbības, tajā pašā laikā aprobežojoties tikai ar to, kas ir vajadzīgs un samērīgs.

- **Instrumenta izvēle**

Saskaņā ar LESD 83. panta 1. punktu noteikumu minimuma paredzēšana noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz nopietniem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju, tostarp terorismu, var panākt vienīgi ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, kas pieņemta saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru. Tas pats attiecas uz noteikumu minimuma paredzēšanu saskaņā ar LESD 82. panta 2. punktu.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex-post izvērtējumi/spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Pamatlēmuma 2002/475/TI attiecīgo noteikumu transponēšana valsts tiesību aktos, tika izvērtēta vairākos īstenošanas ziņojumos¹⁵, tostarp 2014. gada septembra ziņojumā par grozījumu, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2008/919/TI¹⁶, īstenošanu.

Īstenošanas ziņojumā tika arī secināts, ka atsevišķas dalībvalstis ir darījušas vairāk, nekā paredzēts Pamatlēmumā 2008/919/TI, jo īpaši, tās noteica kriminālatbildību par teroristu apmācības saņemšanu, norādot uz pastāvošo tiesībaizsardzības nepilnību, un noteica kriminālatbildību par mēģinājumu, pārsniedzot pamatlēmumā noteiktās prasības.

2014. gada īstenošanas ziņojuma vajadzībām tika veikts neatkarīgs pētījums, kura ietvaros apskatīja, kā ES dalībvalstis transponējušas Pamatlēmumu 2008/919/TI savos tiesību aktos, un izvērtēja, kā dalībvalstis praksē īsteno ES pieņemto tiesisko regulējumu nolūkā apkarot terorismu. Pētījuma ietvaros tika novērtētas 2008. gadā ieviestās izmaiņas, secinot, ka šīs izmaiņas bija būtiskas un iedarbīgas nosprausto mērķu sasniegšanai. Vienota izpratne par noziegumiem, kas saistīti ar terorismu, piemēram, publisku aicinājumu, vervēšanu un apmācību terorismam, nodrošinājusi, ka jo īpaši pārrobežu lietas tiek efektīvāk risinātas. Konkrētāk, pētījumā tika secināts, ka lielākā daļa ieinteresēto personu novērtēja jauno nodarījumu iekļaušanu, jo tas palīdz vērsties pret terora aktiem to sagatavošanas posmos. Kopumā tika uzskatīts, ka 2008. gadā izdarītie grozījumi ir noderīgi, lai apkarotu mainīgos terorisma draudus, ar ko saskaras ES dalībvalstis. Tiesībaizsardzības un tiesu ziņā pētījumā tika secināts, ka lietas, kas saistītas ar jaunajiem nodarījumiem un kurās ir iesaistītas vairākas dalībvalstis, varēja risināt efektīvāk, pateicoties vienotai pieejai kriminālatbildības noteikšanai. Kopumā tika atzīts, ka Pamatlēmuma 2008/919/TI pienesums ir vērtīgs ES dalībvalstīm, kurās vēl nebija izveidots tieši terorisma apkarošanai paredzēts tiesiskais regulējums; tajās dalībvalstīs, kurās šāds regulējums jau bija ieviests, pienesums izpaudās kā regulējuma sadarbībai ar citām dalībvalstīm stiprināšana nolūkā vērsties pret teroristu darbībām to sagatavošanas posmā.

Eiropas Savienības Tiesu iestāžu sadarbības struktūrvienībai (*Eurojust*) lūdza izpētīt, vai esošās noziedzīgu nodarījumu definīcijas dalībvalstī ir pietiekami visaptverošas, lai vērstos pret jaunām problēmām, piemēram, jo īpaši ārvalstu teroristu kaujinieku plūsmu uz trešām

¹⁵ Komisijas ziņojumi, pamatojoties uz Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 11. pantu par terorisma apkarošanu: COM(2004)409 *final*, 2004. gada 8. jūnijs, un COM(2007) 681 *final*, 2007. gada 6. novembris.

¹⁶ COM(2014) 554 *final*, 05.09.2014.

valstīm. *Eurojust* izvērtējumā tika paustas šaubas par minēto pasākumu efektivitāti un tika aicināts pārskatīt esošo tiesisko regulējumu¹⁷.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Sarunu gaitā Eiropas Padomē par Papildu protokolu, dokumenta projekti bija publiski pieejami piezīmju sniegšanai. No vairākām pamattiesību organizācijām (*Amnesty International*, Starptautiskās Juristu komisijas un Atvērtās sabiedrības) tika saņemtas rakstiskas piezīmes. Sarunās iesaistītās puses apsprieda iesniegtās piezīmes, un daži priekšlikumi tika iekļauti Papildu protokolā un tā paskaidrojuma ziņojumā.

Kopumā piezīmēs tika uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt pienācīgu cilvēktiesību aizsardzību, pietiekamu tiesisko skaidrību gan attiecībā uz nodarījuma, par kuru noteikta kriminālatbildība, nodarījuma pazīmēm (*actus reus*), gan nolūku (*mens rea*), un precizēt starptautisko humanitāro tiesību saistības.

Piezīmes tika iestrādātas Papildu protokolā, kā arī paskaidrojuma ziņojumā, proti, nepieciešamība ievērot cilvēktiesības tiek uzsvērtā Papildu protokola preambulā un 1. pantā (par mērķi), un jaunais 8. pants ir pilnībā veltīts pamattiesību ievērošanai. Paskaidrojuma ziņojumā šie noteikumi ir papildināti ar sīkākiem paskaidrojumiem (atsaucoties uz citiem starptautiskajiem tiesību aktiem, tostarp pavisam skaidri uz Protokolu par bēgļa statusu un Bērna tiesību aizsardzības konvenciju).

- **Ietekmes novērtējums**

Nemot vērā to, ka pēc nesensajiem terora aktiem ir neatliekama nepieciešamība uzlabot ES tiesisko regulējumu drošības stiprināšanai, tostarp iestrādājot starptautiskās saistības un standartus, izņēmuma kārtā šo priekšlikumu iesniedz bez ietekmes novērtējuma.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Priekšlikuma mērķis ir ieviest starptautiskās saistības un standartus ES tiesiskajā sistēmā un atjaunināt tiesisko regulēju tā, lai pienācīgi reaģētu uz mainīgajiem terorisma draudiem. Jaunu noziedzīgu nodarījumu iekļaušana atsevišķos pantos (tā vietā, lai, piemēram, vienkārši pievienotu jaunus nodarījumus Pamatlēmuma 2002/475/TI jau esošā 3. panta apakšpunktos un ievilkumos) un skaidrojumi attiecībā uz vispārējiem nosacījumiem, kas piemērojumi minētajiem nodarījumiem (skatīt jo īpaši IV sadaļas noteikumus), sekmēs izpratni par attiecīgo nodarījumu jēdzienu tvērumu. Tas palīdzēs dalībvalstīm transponēt un īstenot attiecīgos noteikumus. Turklāt turpmāk būs skaidrāka ar teroristu nodarījumiem saistīto ES tiesību aktu (piemēram, jo īpaši tiesību akti par pārobežu informācijas apmaiņu un sadarbību) tvērums, un attiecīgajām iestādēm būs vieglāk šos noteikumus piemērot.

- **Pamattiesības**

Eiropas Savienība ir izveidota, pamatojoties uz LES 2. pantā nostiprinātajām tiesībām, un tā atzīst tiesības, brīvības un principus, kas noteikti ES Pamattiesību hartā un saskaņā ar LES 6. panta 1. punktu. Drošība un pamattiesību ievērošana nav pretrunīgi mērķi, bet saskanīgi un savstarpēji papildinoši politikas mērķi¹⁸. Savienības pieejas pamatā ir mūsu atvērtās sabiedrības kopīgās demokrātiskās vērtības, tostarp tiesiskums, īstenojot šo pieeju ir jāievēro un jāveicina pamattiesības, kā norādīts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kur, pienācīgi

¹⁷ Padomes dokuments 15715/2/14.

¹⁸ Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 6. pants un Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 8. aprīļa sprieduma apvienotajās lietās C-293/12 un C-594/12 42. punkts.

ievērojot Kopienas un Savienības kompetences un uzdevumus, kā arī subsidiaritātes principu, no jauna ir apstiprinātas tiesības, kuru pamatā jo īpaši ir dalībvalstu konstitucionālās tradīcijas un starptautiskās saistības, tostarp Līgums par Eiropas Savienību, Kopienas Līgumi, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija un Eiropas Kopienas Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra. Visos pasākumos, kuru mērķis ir stiprināt drošību, ir jāievēro nepieciešamības princips, proporcionālītātes princips un likumības princips un jāietver atbilstoši aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu atbildību un tiesisko aizsardzību¹⁹.

Ierosinātie pasākumi ietver tiesību normas, kuru mērķis ir nodrošināt pienācīgu reakciju uz mainīgajiem terorisma draudiem. Šīs darbības palīdz mazināt teroristu uzbrukumu risku, kā arī vervēšanas un radikalizācijas iespējas. Lai gan šo pasākumu galīgais mērķis ir cietušo un potenciālo cietušo pamattiesību aizsardzība, jo īpaši tiesību uz dzīvību un tiesību uz fizisko un garīgo neaizskaramību, tiesību aktiem krimināltiesību jomā neizbēgami ir ietekme uz pamattiesību īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz personām, kuras tiek turētas aizdomās, apsūdzētas vai notiesātas par teroristu nodarījumiem, nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu grupām un teroristu darbībām. Kriminālatbildības noteikšana, īstenošana un piemērošana ir jāveic, pilnībā ievērojot pamattiesību saistības. Lai noteiktu jebkādos ierobežojumus pamattiesību un pamatbrīvību izmantošanai, ir jāievēro Pamattiesību hartas 52. panta 1. punkts, proti, tiem piemēro proporcionālītātes principu attiecībā uz likumīgo mērķi – sasniegt vispārējas nozīmes mērķus, ko atzinusi Savienība, vai vajadzību aizsargāt citu personu tiesības un brīvības, šādi ierobežojumi jānosaka ar tiesību aktu un tajos jāsauglabā minēto tiesību un brīvību būtība.

Šajā sakarā ir jāņem vērā vairākas Pamattiesību hartā nostiprinātās pamattiesības. Tiesības, kas ir jo īpaši būtiskas attiecībā uz ierosinātajiem pasākumiem, cita starpā ir tiesības, kas iekļautas Hartas I sadaļā: cieņa (1. pants), tiesības uz dzīvību un personas neaizskaramību (2. un 3. pants), tiesības uz brīvību un drošību (Hartas 6. pants), tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību (Hartas 7. pants), tiesības uz personas datu aizsardzību (Hartas 8. pants), tiesības uz domas, pārliecības un ticības brīvību (Hartas 10. pants), vārda un informācijas brīvība (Hartas 11. pants), pulcēšanās un biedrošanās brīvība (Hartas 12. pants), tiesības uz īpašumu (Hartas 17. pants), patvēruma tiesības un aizsardzība pārvietošanas, izraidīšanas vai izdošanas gadījumā (Hartas 18. un 19. pants), vispārējs diskriminācijas aizliegums rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ (Hartas 21. pants), bērnu tiesības (Hartas 24. pants), pārvietošanās un uzturēšanās brīvība (Hartas 45. pants), tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu (Hartas 47. pants), nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību (Hartas 48. pants), noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi (Hartas 49. pants) tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu (*ne bis in idem*, Hartas 50. pants).

Attiecībā uz visiem Savienības un tās dalībvalstu pieņemtiem pasākumiem, kas saistīti ar apsūdzības celšanu par šajā direktīvā noteiktajiem teroristu nodarījumiem un ar teroristu nodarījumiem saistītām darbībām, un attiecīgi nosakot krimināltiesiskas vai cita veida sankcijas, ir jāievēro noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma princips, nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību un jāizslēdz jebkāda patvaļīga rīcība. Turklāt tiem jāatbilst vispārējam diskriminācijas aizliegumam, tostarp rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko

¹⁹ ES Pamattiesību hartas 52. panta 1. punkts; iepriekš minētais Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 8. aprīļa spriedumus.

vai jebkuru citu uzskatu dēļ, un izslēdz jebkādu diskriminējošu vai rasistisku attieksmi, lai cita starpā novērstu kādas grupas vai kopienas stigmatizāciju.

Pamattiesību ievērošana kopumā un proporcionālītātes principa ievērošana ierobežo noziedzīgu nodarījumu jēdziena tvērumu tiktāl, ciktāl nepieciešamas, lai nodrošinātu efektīvu kriminālvajāšanu par darbībām, kas rada īpašu apdraudējumu drošībai. Tas ir atspoguļots apsvērumos (skat., piemēram, 19. un 20. apsvērumu).

Konkrētāk, jaunais noteikums, kas paredz kriminālatbildības noteikšanu par ceļošanu uz ārvalstīm terorisma nolūkā, var ierobežot Līguma par Eiropas Savienības darbību 21. panta 1. punktā un Direktīvā 2004/38/EK garantētās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā. Ar Direktīvu 2004/38/EK ir atļauts noteikt pasākumus, kas ierobežo brīvu pārvietošanos, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības un valsts drošības, tostarp noziedzības novēršanas, apsvērumiem.

Dati par personām, kuras tur aizdomās par noziedzīgiem nodarījumiem, kas definēti šajā direktīvā, būs jāapstrādā saskaņā ar pamattiesībām uz personas datu aizsardzību un spēkā esošiem tiesību aktiem. Ierosinātā direktīva neparedz šāda režīma grozīšanu un līdz ar to neietekmē tiesības uz privātumu un datu aizsardzību.

Saskaņā ar LESD 72. pantu šis priekšlikums neskar dalībvalstu pienākumus attiecībā uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības sargāšanu, dalībvalstu iestādēm joprojām ir jāpilda savas saistības cilvēktiesību jomā saskaņā ar to valsts tiesību aktiem un konstitūciju un tām saistošajiem starptautiskajiem nolīgumiem, jo īpaši tas attiecas uz pienākumiem, kas izriet no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kurai pievienojušās visas dalībvalstis.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šim priekšlikumam nav tiešas ietekmes uz Savienības budžetu.

5. CITI JAUTĀJUMI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Direktīvas īstenošanu pārraudzīs Komisija, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu, ka stājas spēkā normatīvie akti un administratīvie noteikumi, kuri ir nepieciešami šīs direktīvas prasību izpildīšanai.

Divus gadus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

Četrus gadus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē direktīvas radīto ietekmi un pievienoto vērtību, vajadzības gadījumā pievienojot atbilstīgus priekšlikumus. Lai panāktu iepriekš minēto, Komisija sāks apspriešanos ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, jo īpaši Eiropolu, Eurojust un Pamattiesību aģentūru. Komisija ņems vērā arī dalībvalstu informāciju, ko dalībvalstis sniedz saskaņā ar Padomes Lēmumu 2005/671/TI.

- **Skaidrojošie dokumenti**

Skaidrojoši dokumenti par transponēšanu nav nepieciešami.

- **Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums**

I sadaļa: Priekšmets un definīcijas

1. pants. *Priekšmets.* Šajā pantā aprakstīts direktīvas projekta mērķis un darbības joma, jo īpaši nosakot noteikumu minimumu attiecībā uz teroristu nodarījumiem, nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu grupām un teroristu darbībām, kā arī īpašus aizsardzības pasākumus un palīdzību terorismā cietušajiem.

2. pants. *Definīcijas.* Šajā pantā ir definēti šādi jēdzieni: “līdzekļi” (attiecībā uz teroristu finansēšanas nodarījumiem, skat. 11. pantu) atbilstoši ES *acquis*²⁰, “juridiskās personas” (attiecībā uz pienākumiem noteikt juridisku personu atbildību, skat. 19. pantu) un “teroristu grupa” (attiecībā uz nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu grupu, skat. 4. pantu, šī definīcija ir identiska tai, kas iepriekš bija iekļauta Pamatlēmuma 2002/475/TI 2. panta 1. punktā).

II sadaļa: Teroristu nodarījumi vai nodarījumi, kas saistīti ar teroristu grupu

3. pants. *Teroristu nodarījumi.* Šis pants nosaka, kādi noziedzīgi nodarījumi dalībvalstīs jāuzskata par teroristu nodarījumiem. Šis noteikums jau bija iekļauts Pamatlēmuma 2002/475/TI 1. pantā un nav mainīts. Šā noteikuma galvenais mērķis ir saskaņot teroristu nodarījumu definīciju visās dalībvalstīs, nosakot konkrētus un vispārējus nosacījumus konkrētu terora aktu klasificēšanai par teroristu nodarījumiem. Terora akti ir smagi noziedzīgi nodarījumi, kurus likumpārkāpēja nolūks padara par teroristu nodarījumiem. Tādējādi teroristu nodarījuma jēdzienam ir divi elementi: objektīvais elements, jo tas ir saistīts ar smagām noziedzīgām darbībām, kas definētas ar atsauci uz valsts tiesību aktiem, un subjektīvais elements, jo šie akti ir jāuzskata par teroristu nodarījumiem, ja tie izdarīti ar konkrētu nolūku.

4. pants. *Pārkāpumi, kas saistīti ar teroristu grupu.* Šis pants paredz, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt kriminālatbildību par teroristu grupas darbību vadīšanu vai dalību tajās, ja šāda dalība notiek, apzinoties faktu, ka tā veicinās teroristu grupas noziedzīgo darbību. Šo noteikumu mērķis ir nodrošināt, ka tādas darbības kā teroristu grupas vadīšana un dalība tajā jau pašas par sevi uzskatāmas par neatkarīgiem krimināliem faktiem un jāizskata kā teroristu nodarījumi. Tas jau bija iekļauts Pamatlēmuma 2002/475/TI 2. pantā un netika mainīts ar 2008. gada grozījumiem. Lai pašreizējo tiesisko regulējumu pielāgotu starptautiskajām saistībām (jo īpaši Papildu protokola 2. pantam) šo pantu pārskatīt nav nepieciešams. Papildu protokola paskaidrojuma ziņojumā ir precizēts, ka puses pašas var definēt teroristu grupas.

III sadaļa: Nodarījumi, kas saistīti ar teroristu darbībām

Šajā sadaļā minētie nodarījumi ir ļoti smagi, jo to rezultātā var tikt veikti terora akti un dota iespēja teroristiem un teroristu grupām uzturēt un attīstīt savas noziedzīgās darbības. Lai gan minēto nodarījumu konstatēšanai nav jābūt izdarītam teroristu nodarījumam, kā paskaidrots 15. pantā, tie ietver arī objektīvo elementu, proti, skaidri definētu darbību un apstākļus, un subjektīvo elementu, proti, likumpārkāpēja vai potenciālā likumpārkāpēja nolūku veikt vai veicināt teroristu nodarījumu vai zināšanu, ka viņa darbības potenciāli varētu novest pie teroristu nodarījuma veikšanas vai veicināšanas. Šos elementus pierāda saskaņā ar dalībvalsts

²⁰ Definīcija ir identiska tai, kas noteikta 1. pantā Padomes Regulā (EK) Nr. 2580/2001 (2001. gada 27. decembris) par īpašiem ierobežojošiem pasākumiem, kas terorisma apkarošanas nolūkā vērsti pret konkrētām personām un organizācijām (OV L 344, 28.12.2001., 70. lpp.).

tiesību aktiem, izmantojot pierādījumus, ko iesniedz izskatīšanai neatkarīgai tiesai vai tribunālam saskaņā ar konkrētajām dalībvalsts kriminālprocesa procedūrām, attiecīgajiem ES *acquis* noteikumiem, kas saistīti ar aizdomās turēto un apsūdzēto procesuālajām tiesībām kriminālprocesā, un pilnībā ievērojot pamattiesību garantijas uz taisnīgu tiesu, nevainīguma prezumpciju un tiesības uz aizstāvību, kā noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

5. pants. Publisks aicinājums veikt teroristu nodarījumu. Kriminālbildība par šo nodarījumu ir ieviesta ar Pamatlēmumu 2008/919/TI (3. panta 1. punkta a) apakšpunktā ieviešot jaunu noziedzīgu nodarījumu) nolūkā īstenot Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 5. pantu.

Saskaņā ar šo tiesību normu par sodāmu darbību ir jāuzskata, piemēram, pašnāvnieku spridzinātāju glorificēšana, pamudinājums pievienoties vardarbīgam džihādā, tiešs uzaicinājums nogalināt neticīgos, terorisma attaisnošana vai vēstījumu vai brutālu slepkavību attēlu izplatīšana terorisma ideju publicitātes nolūkā vai lai pierādītu savu varu, ja šāda rīcība faktiski rada risku, ka tiks izdarīti terora akti, un ar nosacījumu, ka ziņojumi tiek izplatīti ar mērķi sekmēt (ne tikai konkrētās teroristu organizācijas) teroristu darbības. Minētie vēstījumi vai attēli var ietvert arī tādus, kas nomelno terorismā cietušos un viņu ģimenes. Šie noteikumi ir izstrādāti arī ar mērķi, lai nodrošinātu to, ka informācijas izplatīšana internetā, mudinot veikt teroristu nodarījumus vai sniedzot īpašas zināšanas par terorismu, ir sodāma.

6. pants. Vervēšana terorismam. Kriminālbildība par šo nodarījumu ir ieviesta ar Pamatlēmumu 2008/919/TI (3. panta 1. punkta b) apakšpunktā ieviešot jaunu noziedzīga nodarījuma definīciju) nolūkā īstenot Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 6. pantu. Kā precizēts Konvencijas skaidrojumos, sodīšana saskaņā ar šo noteikumu paredz, ka “vervētajam ir nolūks panākt, ka persona vai personas, kuras viņš ir savervējis, veic vai veicina teroristu nodarījumu vai šim nolūkam pievienojas asociācijai vai grupai, taču nav būtiski, vai vervēšanas adresāti faktiski piedalās teroristu nodarījumu veikšanā vai šim nolūkam pievienojas asociācijai vai grupai”. Šis pants ir paredzēts nolūkā nodrošināt atbilstošus krimināltiesību instrumentus, lai apturētu plašas vervēšanas darbības, ko veic indivīdi vai vervēšanas tīkli.

7. pants. Terorisma apmācības sniegšana. Kriminālbildība par šo pārkāpumu ir ieviesta ar Pamatlēmumu 2008/919/TI (3. panta 1. punkta c) apakšpunktā ieviešot jaunu noziedzīgu nodarījumu) nolūkā īstenot Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 7. pantu. Kriminālbildības ieviešana par šo nodarījumu ir paredzēta, lai ietvertu tādu instrukciju un tiešsaistes rokasgrāmatu izplatīšanu, kuras ir paredzētas apmācībai vai uzbrukumu plānošanai, un, konkrētāk, informācijas izplatīšanai (internetā) par terorisma līdzekļiem un metodēm, tādējādi pildot “virtuālās apmācību nometnes” funkciju. Lai gan īpašs uzsvars tika likts uz interneta izmantošanu, teroristu apmācības darbības joma neaprobežojas tikai ar tiešsaistes norādījumiem, bet ietver arī tradicionālāku apmācību.

Ar kriminālbildības ieviešanu par jauniem noziedzīgiem nodarījumiem īsteno Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu Papildu protokolu. Kriminālbildību par terorisma apmācības saņemšanu, ceļošanu uz ārvalstīm terorisma nolūkos un ceļošanas uz ārvalstīm terorisma nolūkos organizēšanu vai citādu veicināšanu ievieš nolūkā īstenot Papildu protokolu. Daži no turpmāk sniegtajiem paskaidrojumi ir balstīti uz Papildu protokola paskaidrojuma ziņojumu.

8. pants. *Apmācības saņemšana.* Priekšlikumā iekļautie noteikumi attiecas ne tikai uz apmācības sniegšanu terorisma nolūkos (šādi noteikumi jau iekļauti Pamatlēmumā 2008/919/TI), bet arī uz šādas apmācības saņemšanu, kas ļauj saņēmējam veikt vai veicināt terora aktus.

Ar šo noteikumu īsteno Papildu protokola 3. pantu. Tas tiesībaizsardzības iestādēm un prokuroriem nodrošinās papildu rīkus, radot pamatu tādu apmācības pasākumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai, kuri potenciāli var izraisīt terora aktus, nolūkā vērsties pret apdraudējumu, ko rada potenciālie likumpārkāpēji, tostarp arī tie, kuri darbojas pilnīgi neatkarīgi. Teroristu apmācības saņemšana var notikt klātienē, piemēram, apmeklējot teroristu apvienības vai grupas vadītās teroristu apmācības nometnes, vai ar dažādu elektronisko līdzekļu starpniecību, tostarp ar interneta starpniecību. Tomēr nepietiek vien ar tādas tīmekļa vietnes apmeklējumu, kurā atrodama informācija, ko varētu izmantot teroristu apmācībā, vai attiecīgu saziņu, lai konstatētu, ka ir pastrādāts noziegums, proti, teroristu apmācības saņemšana. Likumpārkāpējam ir aktīvi jāpiedalās apmācībā. Tomēr dalībvalstis var izvēlēties savos tiesību aktos atzīt “pašmācību” par kriminālsodāmu darbību.

Turklāt ir jāpierāda, ka teroristu apmācības saņemšanas mērķis ir veikt vai veicināt teroristu nodarījumu, kas definēts 3. pantā, un likumpārkāpējam jābūt atbilstošam nolūkam. Dalība citādi likumīgās darbībās, piemēram ķīmijas studijas universitātē, dalība lidošanas apmācībās vai militārās apmācības saņemšana, ko nodrošina valsts, arī var tikt atzīta par noziedzīgu nodarījumu, proti, terorisma apmācības saņemšanu, ja var pierādīt, ka personai, kas piedalās apmācībā, ir attiecīgs krimināls nodoms šādi iegūtās zināšanas izmantot nolūkā veikt teroristu nodarījumu.

9. pants. *Ceļošana uz ārvalstīm terorisma nolūkā.* Ar kriminālatbildības noteikšanu par šo pārkāpumu galvenokārt vērsas pret ārvalstu teroristu kaujinieku ceļošānu uz citu valsti terorisma nolūkā. Ar 9. pantu paredzēts īstenot Papildu protokola 4. pantu.

Šā noteikuma mērķis ir uzlikt par pienākumu dalībvalstij noteikt kriminālatbildību par ceļošānu uz citu valsti, ja var pierādīt, ka ceļošanas nolūks ir izdarīt 3. pantā definētos teroristu nodarījumus, tos veicināt, tajos piedalīties vai sniegt vai saņemt teroristu apmācību, kā noteikts 7. un 8. pantā. Līdz ar prasībām, kas noteiktas Papildu protokolā, šis noteikums aptver arī ceļošānu ar mērķi piedalīties teroristu grupas darbībās, kā definēts 4. pantā. Kriminālatbildības paredzēšana par ceļošānu terorisma nolūkā ir vienlīdz svarīga, lai novērstu draudus, ko rada ārvalstu teroristi kaujinieki, un tā nodrošinās izmeklētājiem un prokuroriem nepieciešamos instrumentus, lai efektīvi vērstos pret dažādiem ārvalstu teroristu kaujinieku mērķiem un darbībām.

Šī tiesību norma aptver gan ceļošānu uz trešām valstīm, gan uz ES dalībvalstīm, tostarp uz likumpārkāpēja valstspiederības vai mītnes valsti. Ceļojums uz galamērķa valsti var būt tiešs vai caur citu valsti.

Noteikums saskaņā ar šo direktīvu attiecībā uz kriminālatbildību par ceļošānu uz ārvalstīm terorisma nolūkā potenciāli ietekmēs visas personas, kuras ceļo uz citu valsti. Uz nopietno apdraudējumu, ko rada ārvalstu teroristi kaujinieki, ir nepieciešama stingra reakcija, taču tai būtu pilnībā jāatbilst pamattiesībām, brīvībām un tiesiskumam. 9. pants attiecas tikai uz kriminālatbildības noteikšanu par tādu ceļošānu, kas notiek ļoti konkrētos apstākļos un ar īpašu nolūku attiecībā uz ceļošanas mērķi.

10. pants. Ceļošanas uz ārvalstīm terorisma nolūkos organizēšana vai citāda veicināšana. Ar šo noteikumu īsteno Papildu protokola 6. pantu un paredz, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt kriminālatbildību par rīcību, kas rada iespēju ceļot terorisma nolūkos, piemēram, šādas ceļošanas organizēšana vai veicināšana. . Termins “organizēšana” aptver dažādas rīcības, kas saistītas ar praktiskiem pasākumiem ceļošanai, piemēram, biļešu iegādi vai maršruta plānošanu. Termins “veicināšanu” tiek izmantots, lai aptvertu tās darbības, kas nav iekļautas terminā “organizēšana”, proti, tādas, kas palīdz ceļotājam sasniegt galamērķi. Piemēram, varētu minēt palīdzību ceļotājam nelikumīgi šķērsot robežu. Papildus tam, ka rīcībai ir jābūt tīšai, pārkāpējam ir arī jāapzinās, ka palīdzība tiek sniegta terorisma nolūkā.

11. pants. Terorisma finansēšana. Šis pants paredz, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt kriminālatbildību par tādu līdzekļu piešķiršanu, kurus izmanto, lai izdarītu teroristu nodarījumus un nodarījumus, kas saistīti ar teroristu grupām un teroristu darbībām. Šī definīcija ir saskaņā ar terorisma finansēšanas definīciju Direktīvā 2015/849/ES, kas aptver visu to nodarījumu finansēšanu, kas definēti 1. līdz 4. pantā Padomes Pamatlēmumā 2002/475/TI, kurā grozījumi izdarīti ar Pamatlēmumu 2008/919/TI. Līdzekļu jēdziens ir definēts direktīvas priekšlikuma 2. pantā.

Turklāt, ar kriminālatbildības noteikšanu par ceļošanas uz ārvalstīm terorisma nolūkos finansēšanu (nodarījums nebija iekļauts Pamatlēmumā 2002/475/TI) īsteno Papildu protokola 5. pantu, kā arī FATF 5. ieteikumu (kā tas ir paskaidrots arī nesen pieņemtajā 5. ieteikuma interpretējošās piezīmēs grozījumā). Saskaņā ar 15. pantu nav nepieciešams pierādīt, ka nodarījums ir faktiski veikts, vai konstatēt saikni ar konkrētu teroristu nodarījumu vai nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu darbībām. Ar 11. pantu un 15. pantu īsteno iepriekš minēto FATF ieteikumu, kas paredz, ka par teroristu finansēšanu ir jānosaka kriminālatbildība pat tad, ja attiecīgā finansēšana nav saistīta ar konkrētu terora aktu vai aktiem.

Līdzekļi var būt no viena avota, piemēram, kā aizdevums vai dāvana, ko ceļotājam sniedz persona vai juridiska persona, vai dažādiem avotiem, piemēram, no līdzekļu vākšanas, ko organizē viena vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas.

12.-14. pants. Zādzība atbildību pastiprinošos apstākļos, izspiešana un krāpšana teroristu nodarījumu veikšanai. Pēdējais ar terorismu saistītu nodarījumu kopums (skat. 12. līdz 14. pantu, kas attiecas uz zādzību atbildību pastiprinošos apstākļos, izspiešanu un krāpšanu ar mērķi nodarīt kādu no nodarījumiem, kas minēti 3. pantā vai 4. panta b) punktā). Kriminālatbildība par šiem nodarījumiem jau bija paredzēta Pamatlēmuma 2002/475/TI 3. pantā. Dalībvalstīm būtu jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka sagatavošanas darbības šādu noziedzīgu nodarījumu veikšanai ar mērķi veikt konkrētus teroristu nodarījumus tiek atzītas par kriminālsodāmām kā ar terorismu saistītas darbības neatkarīgi no tā, vai teroristu nodarījums ir faktiski izdarīts, piemēram, tiek konstatēta sprāgstvielu zādzība terora aktu veikšanai, taču plānotais teroristu uzbrukums nav veikts.

IV sadaļa: Vispārīgi noteikumi par teroristu nodarījumiem, nodarījumiem saistībā ar teroristu grupu un nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu darbībām

15. pants. Saistība ar teroristu nodarījumiem. Šis noteikums par horizontālo piemērošanu skaidri norāda, ka lai nodarījumi saistībā ar teroristu grupu vai teroristu darbībām (tostarp nodarījumi, kas definēti 16. pantā) būtu sodāmi, nav obligāts nosacījums, ka teroristu nodarījums ir faktiski veikts, kā tas jau noteikts 3. panta 3. punktā Pamatlēmumā 2002/475/TI, kas grozīts ar Pamatlēmumu 2008/919/TI. Piemēram, nosakot kriminālatbildību par dalību

teroristu grupas darbībās, nav obligāts nosacījums, ka terora akti jau ir vai tiek veikti. Turklāt nav obligāts nosacījums konstatēt saistību ar konkrētu teroristu nodarījumu vai – attiecībā uz 9. līdz 11. pantā definētajiem nodarījumiem – konkrētiem nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu darbībām. Piemēram, lai noteiktu kriminālatbildību par teroristu vervēšanu, nav obligāti jākonstatē, ka persona ir savervēta veikt konkrētu teroristu nodarījumu vai ka persona, kas sniedz terorisma apmācību, sniedz norādījumus citai personai konkrēta teroristu nodarījuma veikšanai. Tāpat attiecībā uz kriminālatbildības noteikšanu par terorisma finansēšanu pietiek ar to, ka ir vispārīgi zināms par līdzekļu izmantošanu teroristu darbību veicināšanas nolūkā, nav nepieciešams konstatēt saikni, piemēram, ar konkrētu jau paredzētu ceļošanu uz ārzemēm.

16. pants. Atbalstīšana vai līdzdalība, kūdīšana un mēģinājums. Šos noteikumus piemēro iepriekš minētajiem nodarījumiem un tie paredz, ka dalībvalstīm ir pienākums noteikt kriminālatbildību arī par daudzu minēto nodarījumu atbalstīšanas un līdzdalības, kūdīšanas un mēģinājuma veidiem.

Teroristu nodarījumu atbalstīšana vai līdzdalība tajos var ietvert daudzas un dažādas darbības, kas izpaužas kā finanšu resursu nodrošināšana, lai īstenotu teroristu uzbrukumu, sniedzot atbalsta pakalpojumus vai materiālus, piemēram transportu (transportlīdzekļus), ieročus, sprāgstvielas vai patvērumu.

Papildus prasībām, kas patlaban paredzētas 4. pantā Pamatlēmumā 2002/475/TI, kas grozīts ar Pamatlēmumu 2008/919/TI, tiek ierosināts noteikt kriminālatbildību arī par atbalstīšanu vai līdzdalību saistībā ar apmācības saņemšanu. Lai gan tas netiek prasīts saskaņā ar Papildu protokolu, kriminālatbildības noteikšana par šādām darbībām saskan ar kriminālatbildības noteikšanu par citu sagatavošanās pasākumu atbalstīšanu vai līdzdalību tajos. Palīdzēt personai saņemt norādījumus (piemēram, iztulkojot ar terorismu saistītu informāciju svešvalodā, pilnībā apzinoties šādas informācijas saturu un šāda uzdevuma plānoto pielietojumu) ir ne mazāk nosodāma rīcība kā līdzīgas palīdzības (tulkošanas) piedāvāšana personai, kas nodrošina apmācību.

Kriminālatbildību par kūdīšanu tiek ierosināts attiecināt uz visiem nodarījumiem. Bieži vien kūdītājs ir tiešo pārkāpēju galvenais virzītājspēks darbību veikšanai. Papildu tiem pārkāpumiem, par kuriem kriminālatbildība jau iepriekš noteikta saskaņā ar Pamatlēmumu 2002/475/TI, ar pašreizējo priekšlikumu tiek noteikta kriminālatbildība par kūdīšanu veikt nodarījumus, kas saistīti ar teroristu darbībām, kuras uzskaitītas III sadaļā. Tādējādi 16. pants attiektos uz gadījumiem, kad, piemēram, persona kūda kādu citu personu, lai tā aktīvi vervē cilvēkus vai ceļo uz ārvalstīm terorisma nolūkā.

Salīdzinājumā ar Pamatlēmumu 2002/475/TI priekšlikumā dalībvalstīm ir noteikts papildu pienākums, proti, saskaņā ar Papildu protokola 4. panta 3. punktu noteikt kriminālatbildību par mēģinājumu ceļot uz ārvalstīm terorisma nolūkā. Turklāt saskaņā ar FATF 5. ieteikumu un terorisma finansēšanas definīciju Direktīvā 2015/48/ES papildu pienākumā ietilpst kriminālatbildības noteikšana par terorisma finansēšanas mēģinājumu, kā arī šādas finansēšanas atbalstīšanu vai līdzdalību tajā. Tiek arī ierosināts noteikt kriminālatbildību par mēģinājumu sniegt apmācību, kā arī par mēģinājumu vervēt teroristus. Šajā sakarā tiek ņemtas vērā Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 9. panta 2. punktā noteiktās prasības, kā arī situācija lielākajā daļā dalībvalstu, kuras – kā norādīts 2014. gada īstenošanas ziņojumā – par šo nodarījumu mēģinājumu jau ir noteikušas kriminālatbildību.

17. pants. Fiziskām personām piemērojamie sodi. Šis noteikums, kas jau bija iekļauts Pamatlēmuma 2002/475/TI 5. pantā, ir piemērojams attiecībā uz visiem nodarījumiem un uzliek dalībvalstīm par pienākumu piemērot efektīvus, samērīgus un preventīvus kriminālsodus, kas var būt par pamatu personu izdošanai. Otrajā punktā uzsvērts, ka teroristu nodarījums būtu jāsoda ar smagāku sodu, par tiem, kas par līdzīgiem nodarījumiem, kuri izdarīti bez terorisma nolūka, noteikti valsts tiesību aktos. Par dažiem nodarījumiem pamata sods ir maksimālais iespējamais sods.

Tiek ierosināts saglabāt šo noteikumu nemainītu. Jo īpaši attiecīgi piemēro Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 11. pantu saskaņā ar Papildu protokola 9. pantu; izmaiņas nav nepieciešamas.

18. pants. Atbildību mīkstinoši apstākļi. Šis noteikums jau bija iekļauts Pamatlēmuma 2002/475/TI 6. pantā ("īpaši apstākļi"), pamatojoties uz Padomes 1996. gada 20. decembra rezolūciju par personām, kas sadarbojas ar tiesībsardzības iestādēm cīņā pret starptautisko organizēto noziedzību. Tas ļauj dalībvalstīm ņemt vērā noteiktus atbildību mīkstinošus apstākļus, kas var samazināt teroristiem uzlikto sodu. Šā noteikuma būtību tiek ierosināts saglabāt nemainītu.

19. pants. Juridisko personu atbildība. Šo noteikumu piemēro visiem iepriekš minētajiem nodarījumiem, un tie paredz, ka dalībvalstīm ir jānosaka juridisko personu atbildība, vienlaikus izslēdzot to, ka šāda atbildība ir alternatīva fizisko personu atbildībai. Noteikums atbilst Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 10. pantam, kas – saskaņā ar Papildu protokola 9. pantu – ir attiecīgi piemērojams.

Šis noteikums ir pārņemts no Pamatlēmuma 2002/475/TI 7. panta, pēc standarta formulējuma, kas atrodams citos ES tiesību aktos, nosakot dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka juridiskās personas var saukt pie atbildības par noziedzīgiem nodarījumiem, kas minēti 1. līdz 4. pantā, ja šādu nodarījumu to labā paveikusi jebkura persona, kurai ir vadošs amats juridiskajā personā. Netiek prasīts, lai šāda atbildība būtu tieši kriminālatbildība.

20. pants. Minimālo sankciju pret juridiskajām personām veidi. Šo noteikumu, kas jau bija iekļauts Pamatlēmuma 2002/475/TI 8. pantā, piemēro sankcijām pret juridiskajām personām. Tiek ierosināts saglabāt šo noteikumu nemainītu. Jo īpaši attiecīgi piemēro Eiropas Padomes Konvencijas par terorisma novēršanu 10. pantu saskaņā ar Papildu protokola 9. pantu; izmaiņas nav nepieciešamas.

21. pants. Jurisdikcija un kriminālvajāšana. Šis noteikums, kas jau bija iekļauts Pamatlēmuma 2002/475/TI 9. pantā un ko piemēro visiem iepriekš minētajiem nodarījumiem, paredz, ka tiesu iestādēm ir piekritības pamats, kas ļauj tām sākt izmeklēšanu, veikt kriminālprocesu un taisīt spriedumus par nodarījumiem, kas definēti šajā direktīvā.

Sākumpunkts ir pašreizējā 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā esošais teritorialitātes princips, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jānosaka sava jurisdikcija pār teroristu nodarījumiem, kas pilnībā vai daļēji izdarīti to teritorijā. 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 9. panta 4. punktu var uzskatīt par šī principa paplašināšanu. Turklāt dalībvalstij jāīsteno ekstrateritoriāla jurisdikcija attiecībā uz nodarījumiem, kas minēti 1. līdz 4. punktā, ja likumpārkāpējs ir tās valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs vai nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā, vai vērsts pret attiecīgās valsts iestādēm vai iedzīvotājiem, Eiropas Savienības iestādi vai struktūru, kas izveidota saskaņā ar Eiropas

Kopienas dibināšanas līgumu vai Līgumu par Eiropas Savienību un kas atrodas šajā dalībvalstī. 9. panta 3. punktā ir noteikta nepieciešamā jurisdikciju, lai piemērotu principu “*aut dedere aut iudicare*”, kas dalībvalstij uzliek par pienākumu veikt kriminālvajāšanu par teroristu nodarījumiem gadījumos, kad tā atsakās izdot aizdomās turēto vai apsūdzēto personu. Visbeidzot, paplašinātu jurisdikcijas noteikumu ieviešana paredzēja arī pienākumu ieviest kritērijus, lai atrisinātu pozitīvos jurisdikcijas konfliktus, kas varētu rasties starp dalībvalstīm. Šajā sakarā 9. panta 2. punktā ir uzskaitīti faktori, kas ir secīgi jāņem vērā.

Salīdzinājumā ar noteikumiem, kas izklāstīti Pamatlēmumā 2002/475/TI, priekšlikumā tiek ierosināts noteikt jurisdikciju attiecībā uz teroristu apmācību sniegšanas nodarījumu, kas definēts direktīvas priekšlikuma 7. pantā. Šis īpašais noteikums ir vajadzīgs, lai nodrošinātu, ka par nodarījumu var veikt efektīvu kriminālvajāšanu attiecībā uz tiem (parasti) trešās valsts valstspiederīgajiem, kas sniedz apmācības teroristiskiem mērķiem. Ja šāds īpašs noteikums netiktu ieviests, apmācības saņēmēju (parasti ES valsts valstspiederīgo / iedzīvotāju) varētu saukt pie atbildības par tiesību aktā ieviesto jauno nodarījumu, proti, teroristu apmācības saņemšanu (saskaņā ar direktīvas priekšlikuma 21. panta 1. punkta a) vai c) apakšpunktu), taču ne apmācības sniedzēju (parasti trešās valsts valstspiederīgo / iedzīvotāju). Tas radītu nepamatotu robu. Tādēļ ir lietderīgi noteikt jurisdikciju par nodarījumiem, ko veic teroristu apmācības sniedzēji, neatkarīgi no viņu valstspiederības, ņemot vērā šādas rīcības iespējamo ietekmi uz Savienības teritoriju un ciešo būtisko saikni starp teroristu apmācības sniegšanas un saņemšanas nodarījumiem.

V sadaļa: Noteikumi par terorismā cietušo aizsardzību, atbalstu un tiesībām

Kā paskaidrots direktīvas priekšlikuma 16. apsvērumā, šajā sadaļā paredzētie pasākumi ir piemērojami “terorismā cietušajiem” saskaņā ar definīciju direktīvā par cietušo tiesībām. Iekļaujot minēto definīciju šajā direktīvā, tiek atgādināts un precizēts teroristu nodarījumu rezultātā bojā gājušo ģimenes locekļu statuss. Tā kā teroristu nodarījumu rezultātā bieži iet bojā cilvēki, ir svarīgi precizēt, ka upura, kura nāvi tieši izraisījis šāds nodarījums, ģimenes locekļus, kam nodarīts kaitējums sakarā ar minētās personas nāvi, var pielīdzināt tiešajiem cietušajiem un tie var īstenot tādas pašas tiesības. Direktīvas priekšlikumā noteikts, ka terorismā cietušie ir tikai tie, kam nodarīts tiešs kaitējums direktīvas priekšlikuma 3. pantā minēto teroristu nodarījumu rezultātā. Uz citiem šajā direktīvā iekļautajiem nodarījumiem, jo īpaši attiecībā uz nodarījumiem saistībā ar teroristu grupu vai nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu darbībām, neattiecinā terorismā cietušā definīciju, jo tiem ir sagatavošanas pasākumu raksturs un tie nerada tiešu kaitējumu cietušajiem.

22. pants. Palīdzība terorismā cietušajiem un to aizsardzība.

Pirmais punkts jau bija ietverts Pamatlēmuma 2002/475/TI 10. panta 1. punktā. Tas paredz, ka dalībvalstis nodrošina, ka šajā direktīvā noteikto nodarījumu izmeklēšana un kriminālvajāšana nav atkarīga no cietušā ziņojuma vai sūdzības, vismaz tajā gadījumā, ja nodarījums veikts dalībvalsts teritorijā.

Eiropas Savienības pieejā terorisma jautājumam īpašs uzsvars tiek likts uz cietušo aizsardzību un palīdzību tiem. Ņemot vērā to īpašās vajadzības, tiek ierosināts 2. punktā precizēt pasākumus, kas dalībvalstīm jāveic, lai apmierinātu šīs vajadzības, nolūkā sīkāk precizēt dalībvalstu pienākumu (patlaban paredzēts Pamatlēmuma 2002/475/TI 10. panta 2. punktā) vajadzības gadījumā veikt visus iespējamus pasākumus, lai nodrošinātu piemērotu palīdzību.

Direktīva par cietušo tiesībām attiecas uz visiem noziegumos cietušajiem, neradot cietušo kategorijas. Tomēr direktīvā par cietušo tiesībām atzīts, ka dažiem cietušajiem ir īpašas aizsardzības vajadzības, kas ir jāvērtē individuāli, un ka īpašu uzmanību pievērš cietušajiem, kas guvuši ievērojamu kaitējumu cita starpā dēļ nozieguma smaguma. Šajā sakarā būtu pienācīgi jāizskata terora aktos cietušo vajadzības.

Direktīvā par cietušo tiesībām nav sīki precizēts, kā apmierināt terorismā cietušo īpašās vajadzības. Terora aktos cietušajiem ir nepieciešams īpaši piemērots atbalsts un palīdzība. Tāpēc ir ļoti svarīgi, ka tūlīt pēc uzbrukuma un tik ilgi, cik tas ir vajadzīgs pēc tam terorismā cietušajiem tiek nodrošināta labi organizēta un profesionāla neatliekamā palīdzība. Šādu tūlītēju palīdzību terorismā cietušie bieži raksturo kā "glābiņu". Turklāt, tā kā terorismā cietušie, iespējams, cietīs no pēctraumatiskā stresa sindroma (*PTSD*) un cita ar traumu saistīta kaitējuma, ir ļoti svarīgi sniegt viņiem psihosociālu palīdzību tik ilgi, cik tas ir nepieciešams katrā atsevišķā gadījumā. Ierosinātajā noteikumā ir paredzēti šādi profesionāla atbalsta pakalpojumi.

Informācijas pieejamība ir vēl viens svarīgs elements situācijās pēc teroristu uzbrukumiem, kad notikums tiek plaši atspoguļots plašsaziņas līdzekļos, bet kriminālizmeklēšanas nolūkā ir jāievēro konfidencialitāte. Cietušie bieži vien apjūk, jo informācija ir konfliktējoša un nepilnīga. Tāpēc ierosinātais noteikums paredz arī, ka cietušajiem tiek nodrošināta informācijas pieejamība par viņu tiesībām, pieejamo palīdzību un atbalstu, kā arī tiek nodrošināta informācija par cietušajiem.

Ierosinātā noteikuma mērķis nav grozīt spēkā esošos ES noteikumus par cietušo tiesībām, bet kvalificēt tos tā, lai tie vislabāk atbilst terorismā cietušo īpašajām vajadzībām.

23. pants. Terorismā cietušā, kas ir citas dalībvalsts iedzīvotājs, tiesības. Teroristu uzbrukumu mērķis ir nodarīt kaitējumu lielām cilvēku grupām, un cietušie bieži ir citas valsts pilsoņi vai to dzīvesvieta ir citā valstī, nevis tajā, kurā notika teroristu uzbrukums. Tādēļ dalībvalstis nodrošina, ka to kompetentās iestādes var veikt atbilstīgus pasākumus, lai mazinātu grūtības, ar kādām saskaras šādi cietušie, jo īpaši attiecībā uz piekļuvi informācijai par cietušo tiesībām un par kompensācijas sistēmām, kas ir pieejamas. Turklāt dalībvalstis nodrošina, ka terorismā cietušajiem ir piekļuve ilgtermiņa emocionālajam un psiholoģiskajam atbalstam vietā, kur viņi dzīvo.

VI sadaļa: Nobeiguma noteikumi

24. pants. Pamatlēmuma 2002/475/TI par terorisma apkarošanu aizstāšana. Ar šo pantu aizstāj Pamatlēmumu 2002/475/TI, kurā grozījumi izdarīti ar Pamatlēmumu 2008/919/TI.

25. pants. Transponēšana. Ņemot vērā, ka ir neatliekami jāīsteno kriminālbildības noteikšana par papildus ierosinātajiem nodarījumiem, ir nepieciešams īss transponēšanas laiks. Transponēšanas termiņš tika noteikts 12 mēneši, pieņemot, ka sarunas tiks risinātas ātri.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA**par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI par terorisma apkarošanu**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 83. panta 1. punktu un 82. panta 2. punkta c) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Eiropas Savienība ir dibināta uz cilvēka cieņas, brīvības, vienlīdzības un solidaritātes vispārējām vērtībām, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu. Tā balstīta uz demokrātijas principu un tiesiskuma principu — principiem, kas ir kopēji dalībvalstīm.
- (2) Terorisma akti ir viens no visnopietnākajiem pārkāpumiem pret universālajām vērtībām, kuras ir Eiropas Savienības pamatā – cilvēka cieņu, brīvību, vienlīdzību un solidaritāti, cilvēktiesību un pamattiesību izmantošanu. Tas ir arī viens no visnopietnākajiem uzbrukumiem demokrātijas un tiesiskuma principiem, kas ir kopēji dalībvalstīm un uz kuriem ir balstīta Eiropas Savienība.
- (3) Padomes Pamatlēmums 2002/475/TI²¹ ir stūrakmens krimināltiesiskas atbildes rīcībā, lai apkarotu terorismu. Tiesiskais regulējums, kas kopīgs visām dalībvalstīm, un jo īpaši saskaņota teroristu nodarījuma definīcija, kalpo kā kritērijs informācijas apmaiņai un sadarbībai valstu kompetento iestāžu starpā saskaņā ar Padomes Pamatlēmumu 2006/960/TI²², Padomes Lēmumu 2008/615/TI²³ un Padomes Lēmumu 2005/671/TI²⁴, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 603/2013²⁵, Padomes Pamatlēmumu 2002/584/TI²⁶ un Padomes Pamatlēmumu 2002/465/TI²⁷.

²¹ Padomes 2002. gada 13. jūnija pamatlēmums par terorisma apkarošanu (OV L 164, 22.6.2002., 3. lpp.).
²² Padomes Pamatlēmums 2006/960/TI (2006. gada 18. decembris) par Eiropas Savienības dalībvalstu tiesībsardzības iestāžu informācijas un izlūkdatu apmaiņas vienkāršošanu (OV L 386, 29.12.2006., 89. lpp.).

²³ Padomes Lēmums 2008/615/TI (2008. gada 23. jūnijs) par pārrobežu sadarbības pastiprināšanu, jo īpaši apkarojot terorismu un pārrobežu noziedzību (OV L 210, 6.8.2008., 1. lpp.).

²⁴ Padomes Lēmums 2005/671/TI par informācijas apmaiņu un sadarbību attiecībā uz teroristu nodarījumiem (OV L 253, 29.9.2005., 22. lpp.).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 603/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES)

- (4) Terorisma draudi pēdējo gadu laikā ir pieauguši un strauji attīstījušies. Personas, kas tiek dēvētas par "ārvalstu kaujiniekiem teroristiem", ceļo uz ārvalstīm terorisma nolūkā. Ārvalstu kaujinieki teroristi, kuri atgriežas, rada paaugstinātu drošības apdraudējumu visām ES dalībvalstīm. Ārvalstu kaujinieki teroristi ir saistīti ar vairākiem nesen notikušiem uzbrukumiem vai uzbrukuma plāniem, tostarp uzbrukumiem Parīzē 2015. gada 13. novembrī. Turklāt Eiropas Savienība un tās dalībvalstis saskaras ar aizvien pieaugošu apdraudējumu no privātpersonām, kuras ir iedvesmojušās vai guvušas mācības no teroristu grupām ārvalstīs, bet kuras pašas turpina uzturēties Eiropā.
- (5) Ņemot vērā to, kā ir attīstījušies teroristu draudi un juridiskās saistības pret Savienību un dalībvalstīm saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, teroristu nodarījumu definīcija, tostarp nodarījumu, kas saistīti ar teroristu grupu, un nodarījumu, kas saistīti ar teroristu darbībām, ir vēl vairāk jātuvinā visās dalībvalstīs, lai tā vispusīgāk aptvertu rīcību, kas saistīta jo īpaši ar ārvalstu kaujiniekiem teroristiem un terorisma finansēšanu. Šāda veida rīcībai ir jābūt sodāmai arī tad, ja tā izdarīta, izmantojot internetu, tostarp sociālos plašsaziņas līdzekļus.
- (6) Nodarījumi, kas saistīti ar teroristu darbībām, ir ļoti nopietni, jo to rezultātā var tikt veikti teroristu nodarījumi un tie var ļaut teroristiem un teroristu grupām uzturēt un pilnveidot savas noziedzīgās darbības, kas pamato kriminālatbildības noteikšanu par šādu rīcību.
- (7) Nodarījumi, kas saistīti ar publisku aicinājumu veikt teroristu nodarījumu cita starpā ietver terorisma slavināšanu un attaisnošanu vai vēstījumu vai attēlu izplatīšanu, ieskaitot tos, kuri saistīti ar terorisma upuriem, un tie ir veids, kā iegūt publicitāti teroristu mērķiem vai nopietni iebiedēt iedzīvotājus – ar nosacījumu, ka šāda rīcība rada briesmas, ka var tikt veikti terora akti.
- (8) Ņemot vērā draudu nopietnību un nepieciešamību jo sevišķi apturēt ārvalstu kaujinieku teroristu plūsmu, ir nepieciešams noteikt kriminālatbildību par ceļošanu uz ārvalstīm terorisma nolūkā – ne tikai teroristu nodarījumu veikšanai un apmācības sniegšanai vai saņemšanai, bet arī, lai piedalītos teroristu grupas darbībās. Par jebkādu šādas ceļošanas veicināšanu arī būtu jānosaka kriminālatbildība.
- (9) Kriminālatbildības noteikšana par terorisma apmācības saņemšanu papildina esošo nodarījumu – apmācības nodrošināšanu – un konkrēti pievēršas draudiem, ko rada tās personas, kuras aktīvi gatavojas teroristu nodarījumu veikšanai, tostarp tās personas, kuras galu galā rīkojas vienas.
- (10) Teroristu finansēšanai vajadzētu būt sodāmai dalībvalstīs un aptvert terora aktu finansēšanu, teroristu grupas finansēšanu, kā arī citus noziedzīgus nodarījumus, kas saistīti ar teroristu darbībām, piemēram, vervēšanu un apmācību vai ceļošanu terorisma nolūkos, ar mērķi izjaukt atbalsta struktūras, kas veicina teroristu nodarījumu veikšanu. Sodāmai vajadzētu būt arī atbalstīšanai un līdzdalībai vai terorisma finansēšanas mēģinājumiem.

Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (OV L 180, 29.6.2013., 1. lpp.).

²⁶ Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp.).

²⁷ Padomes Pamatlēmums 2002/465/TI (2002. gada 13. jūnijs) par kopējām izmeklēšanas grupām (OV L 162, 20.6.2002., 1. lpp.).

- (11) Turklāt materiāla atbalsta sniegšana terorismam ar tādu personu starpniecību, kuras iesaistās vai darbojas kā starpnieki, nodrošinot pakalpojumus, aktīvus un preces vai to apriti, tostarp veicot tirdzniecības darījumus, kas saistīti ar ievešanu Savienībā vai izvešanu no tās, dalībvalstīs būtu jāsoda kā terorisma atbalstīšana un līdzdalība tajā vai kā terorisma finansēšana, ja to veic, zinot, ka šīs operācijas vai ieņēmumus no tām paredzēts pilnībā vai daļēji izmantot terorisma nolūkiem vai no tiem gūs labumu teroristu grupas.
- (12) Mēģinājums ceļot uz ārvalstīm terorisma nolūkos būtu jāsoda, kā arī mēģinājums nodrošināt apmācību un vervēšanu terorismam.
- (13) Attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti šajā direktīvā, nolūka elements ir jāattiecinā uz visiem elementiem, kas veido šos nodarījumus. To, vai darbība vai bezdarbība ir veikta ar nolūku, var izsecināt no objektīviem, faktiskiem apstākļiem.
- (14) Bez tam fiziskām un juridiskām personām, kuras izdarījušas vai ir atbildīgas par šādiem nodarījumiem, būtu jāparedz sodi, kas atspoguļo šādu nodarījumu nopietnību.
- (15) Ir jānosaka jurisdikcijas noteikumi, lai par teroristu nodarījumu varētu efektīvi veikt kriminālvajāšanu. Jo īpaši šķiet nepieciešams noteikt jurisdikciju par nodarījumiem, ko izdarījušas personas, kuras nodrošina terorisma apmācību, neatkarīgi no viņu valstspiederības, ņemot vērā šādas rīcības iespējamo ietekmi uz Savienības teritoriju un ciešo materiālo saikni starp terorisma apmācības nodrošināšanas un saņemšanas nodarījumiem.
- (16) Dalībvalstīm būtu jāpieņem konkrēti aizsardzības, atbalsta un palīdzības pasākumi, reaģējot uz terorismā cietušo īpašajām vajadzībām, vēl sīkāk kvalificējot un padziļinot tiesības, kas jau ir iekļautas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/29/ES²⁸. Terorismā cietušas personas ir personas, kas definētas Direktīvas 2012/29/ES 1. pantā, saistībā ar teroristu nodarījumiem – kā minēts 3. pantā. Pasākumiem, kas dalībvalstīm jāveic, būtu jānodrošina, ka teroristu uzbrukuma gadījumā terorismā cietušie saņems emocionālu un psiholoģisku atbalstu, tostarp atbalstu traumā gadījumos un konsultācijas, un jebkādu attiecīgu juridisku, praktisku vai finansiālu informāciju un padomu.
- (17) Dalībvalstīm būtu savā starpā jāsadarbojas, lai nodrošinātu, ka pieeja informācijai par cietušo tiesībām, par pieejamajiem atbalsta pakalpojumiem un pieejamajām kompensācijas shēmām tiek sniegta visiem terorismā cietušajiem. Turklāt dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka terorismā cietušajiem ir pieeja ilgtermiņa atbalsta pakalpojumiem viņu dzīvesvietas valstī, pat ja teroristu nodarījums izdarīts citā ES valstī.
- (18) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, jo ir vajadzīgi Eiropas mērogā saskaņoti noteikumi, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā 5. pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai,
- (19) Šajā direktīvā tiek ievēroti principi, kas atzīti Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā, tiek ievērotas pamattiesības un brīvības, un principi, kuri atzīti jo īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, tostarp tie, kas izklāstīti tās II, III, V un VI nodaļā, kas

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes 2001. gada 15. marta Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 37. lpp.).

cita starpā ietver tiesības uz brīvību un drošību, vārda un informācijas brīvību, biedrošanās brīvību un domas, pārliecības un ticības brīvību, vispārēju diskriminācijas aizliegumu jo īpaši rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību un tiesības uz personas datu aizsardzību, tiesiskuma principu un noziedzīga nodarījuma un soda samērības principu, aptverot arī prasību par precizitāti, skaidrību un paredzamību krimināltiesībās, nevainīguma prezumpciju, kā arī pārvietošanās brīvību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību 21. panta 1. punktā un Direktīvā 2004/38/EK. Šī direktīva jāīsteno saskaņā ar šīm tiesībām un principiem.

- (20) Saskaņā ar šo direktīvu paredzētā kriminālatbildība būtu jāīsteno samērīgi ar nodarījuma būtību un apstākļiem, ņemot vērā iecerētos likumīgos mērķus un to nepieciešamību demokrātiskā sabiedrībā, un nebūtu pieļaujama nekāda patvaļa vai diskriminācija.
- (21) Šai direktīvai būtu jāaizstāj Pamatlēmums 2002/475/TI²⁹ attiecībā uz dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī direktīva.
- (22) Saskaņā ar 3. pantu 21. protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste un Īrija ir paziņojušas, ka tās vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.

UN/VAI

- (23) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 21. protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā, un šī direktīva tām nav saistoša un nav jāpiemēro.
- (24) Saskaņā ar 1. un 2. pantu 22. protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro. Pamatlēmums 2002/475/TI joprojām ir saistošs un piemērojams Dānijā,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I SADAĻA. PRIEKŠMETS UN DEFINĪCIJAS

1. pants Priekšmets

Ar šo direktīvu tiek paredzēti minimālie noteikumi noziedzīgu nodarījumu un sankciju definēšanai attiecībā uz teroristu nodarījumiem, nodarījumiem saistībā ar teroristu grupu un nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu darbībām, kā arī īpaši aizsardzības pasākumi un palīdzība terorismā cietušajiem.

²⁹

Kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2008/919/TI (2008. gada 28. novembris), ar ko groza Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI (OV L 330, 9.12.2008., 21. lpp.).

2. pants
Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- (a) "līdzekļi" ir jebkāda veida – materiāli vai nemateriāli, kustami vai nekustami – aktīvi neatkarīgi no to iegūšanas veida, kā arī juridiskā dokumentācija vai instrumenti jebkādā formā, tostarp elektroniskā vai digitālā, kuri apliecina īpašumtiesības uz visiem aktīviem vai daļu no tiem, tostarp uz (uzskaitījums nav izsmēlošs) banku kredītiem, ceļojumu čekiem, bankas čekiem, maksājumu uzdevumiem, akcijām, vērtspapīriem, obligācijām, vekseliem, akreditīviem;
- (b) "juridiska persona" ir subjekts, kam saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir juridiskās personas statuss, izņemot valstis vai publisko tiesību subjektus, kas īsteno valsts varu, un izņemot publiskas starptautiskās organizācijas;
- (c) "teroristu grupa" nozīmē: organizētu grupu ar vairāk nekā divām personām, kas izveidota ilgākā laika posmā un darbojas saskaņoti, lai veiktu teroristu nodarījumus;
- (d) "organizēta grupa" nozīmē grupu, kas nav nejauši izveidota tūlītējai nodarījuma veikšanai un kurai nav vajadzīgas formāli noteiktas lomas tās locekļiem, dalības tajā nepārtrauktība vai attīstīta struktūra.

II SADAĻA.

TERORISTU NODARĪJUMI UN NODARĪJUMI, KAS SAISTĪTI AR TERORISTU GRUPU

3. pants
Teroristu nodarījumi

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tīšās darbības, kuras minētas 2. punktā, kas attiecīgās valsts tiesību aktos tiek definētas kā nodarījumi, kuri pēc to rakstura vai apstākļiem var radīt smagu kaitējumu valstij vai starptautiskai organizācijai, tiek definētas kā teroristu nodarījumi, ja tās izdarītas ar vienu vai vairākiem šādiem mērķiem:
 - (a) nopietni iebiedēt iedzīvotājus;
 - (b) nepiemēroti piespiest valdību vai starptautisku organizāciju veikt jebkādu darbību vai atturēties no tās;
 - (c) būtiski destabilizēt vai graut valsts vai starptautiskas organizācijas politiskās, konstitucionālās, ekonomiskās vai sociālās pamatstruktūras.
2. Tīšās darbības, kas minētas 1. punktā, ir
 - (a) uzbrukumi personas dzīvībai, kas var izraisīt nāvi;
 - (b) uzbrukumi personas fiziskam veselumam;
 - (c) personas nolaupīšana vai ķīlnieku sagrābšana;
 - (d) plašas iznīcināšanas nodarīšana valdības vai sabiedriskam objektam, transporta sistēmai, infrastruktūras objektam, tostarp informācijas sistēmai, stacionārai platformai kontinentālajā šelfā, sabiedriskai vietai vai privātīpašumam, kas iespējami apdraud cilvēka dzīvību vai rada būtisku mantisku zaudējumu;
 - (e) gaisa kuģa, kuģa vai cita sabiedriskā vai preču transportlīdzekļa sagrābšana;

- (f) ieroču, sprāgstvielu vai kodolieroču, bioloģisko vai ķīmisko ieroču ražošanas, valdījums, iegūšana, transportēšana, piegāde vai lietošana, kā arī bioloģisko un ķīmisko ieroču zinātniskā izpēte un attīstīšana;
- (g) bīstamo vielu izlaišana vai ugunsgrēku, plūdu vai sprādzienu radīšana, kuru sekas apdraud cilvēka dzīvību;
- (h) ūdens, elektroenerģijas vai jebkuru citu dabas pamatresursu apgādes traucēšana vai pārtraukšana, kuras sekas apdraud cilvēka dzīvību;
- (i) draudēšana veikt jebkuru no darbībām, kas uzskatītas a) līdz h) apakšpunktā.

4. pants

Nodarījumi, kas saistīti ar teroristu grupu

Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par turpmāk minētajām tīši izdarītām darbībām ir piemērojams sods kā par noziedzīgu nodarījumu:

- (a) teroristu grupas vadīšana;
- (b) dalība teroristu grupas darbībās, tajā skaitā informācijas vai materiālo līdzekļu sniegšana vai tās darbības finansēšana jebkādā veidā, apzinoties faktu, ka šāda dalība veicinās teroristu grupas noziedzīgo darbību.

III SADAĻA. NODARĪJUMI, KAS SAISTĪTI AR TERORISTU DARBĪBĀM

5. pants

Publisks aicinājums veikt teroristu nodarījumu

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka vēstījuma izplatīšana vai citāda tā darīšana zināma sabiedrībai ar nolūku kūdīt uz kāda no nodarījumiem, kas minēti 3. panta 2. punkta a) līdz h) apakšpunktā, izdarīšanu, ja šāda rīcība – neatkarīgi no tā, vai tā tieši vai netieši propagandē teroristu nodarījumus, – rada apdraudējumu, ka var tikt veikts viens vai vairāki šādi nodarījumi, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

6. pants

Vervēšana terorismam

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka aicinājums citai personai veikt kādu no 3. panta 2. punkta a) līdz h) apakšpunktā vai 4. pantā uzskaitītajiem nodarījumiem ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

7. pants

Terorisma apmācības nodrošināšana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka norādījumu sniegšana sprāgstvielām, šaujamieročiem vai citu ieroču, vai kaitīgu vai bīstamu vielu izgatavošanā vai izmantošanā, vai citās īpašās metodēs vai paņēmienos ar nolūku veikt vai palīdzēt veikt kādu no 3. panta 2. punkta a) līdz h) apakšpunktā uzskaitītajiem nodarījumiem, zinot, ka iegūtās prasmes paredzēts izmantot šim nolūkam, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

8. pants

Terorisma apmācības saņemšana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka norādījumu saņemšana no citas personas sprāgstvielu, šaujamieroču vai citu ieroču, vai indīgu vai bīstamu vielu izgatavošanā vai izmantošanā, vai citās īpašās metodēs vai paņēmienos ar nolūku veikt vai palīdzēt veikt kādu no 3. panta 2. punkta a) līdz h) apakšpunktā uzskaitītajiem nodarījumiem ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

9. pants

Ceļošana uz ārvalstīm terorisma nolūkā

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ceļošana uz citu valsti nolūkā veikt vai palīdzēt veikt 3. pantā minētu teroristu nodarījumu, dalība 4. pantā minētās teroristu grupas darbībā vai 7. un 8. pantā minētās terorisma apmācības nodrošināšana vai saņemšana ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

10. pants

Ceļošanas uz ārvalstīm terorisma nolūkā organizēšana vai citāda veicināšana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka jebkura organizatoriska vai veicinoša rīcība, kas palīdz jebkurai personai ceļot uz ārvalstīm terorisma nolūkā, kā minēts 9. pantā, zinot, ka šādi sniegta palīdzība ir paredzēta šim nolūkam, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

11. pants

Terorisma finansēšana

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka līdzekļu sniegšana vai vākšana jebkāda tiešā vai netiešā veidā ar nolūku, ka tie būtu jāizmanto, vai zinot, ka tie pilnībā vai daļēji tiks izmantoti tam, lai veiktu kādu no 3. līdz 10. pantā un 12. līdz 14. pantā vai 16. pantā minētajiem nodarījumiem, ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

12. pants

Zādzība atbildību pastiprinošos apstākļos, lai veiktu teroristu nodarījumu

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka zādzība atbildību pastiprinošos apstākļos ar mērķi veikt kādu no 3. pantā uzskaitītajiem nodarījumiem ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

13. pants

Izspiešana, lai veiktu teroristu nodarījumu

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka izspiešana ar mērķi veikt kādu no 3. pantā uzskaitītajiem nodarījumiem ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

14. pants

Viltotu administratīvo dokumentu sagatavošana, lai veiktu teroristu nodarījumu

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka viltotu administratīvo dokumentu sagatavošana ar mērķi veikt kādu no 3. panta 2. punkta a) līdz h) apakšpunktā un 4. panta b) punktā uzskaitītajiem nodarījumiem ir sodāma kā noziedzīgs nodarījums, ja to izdara tīši.

IV SADAĻA. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI SAISTĪBĀ AR TERORISTU NODARĪJUMIEM, NODARĪJUMIEM SAISTĪBĀ AR TERORISTU GRUPU UN NODARĪJUMIEM, KAS SAISTĪTI AR TERORISTU DARBĪBĀM

15. pants

Saistība ar teroristu nodarījumiem

Lai nodarījums, kas minēts 4. pants un III sadaļā, būtu sodāms, nav nepieciešams, ka teroristu nodarījums ir faktiski veikts, kā arī nav nepieciešams noteikt saikni ar konkrētu teroristu nodarījumu vai – ciktāl tas attiecas uz 9. līdz 11. pantā minētajiem nodarījumiem – konkrētiem nodarījumiem, kas saistīti ar teroristu darbībām.

16. pants

Atbalstīšana un līdzdalība, kūdīšana un mēģinājums

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 3. līdz 8. pantā, 11. līdz 14. pantā minēto nodarījumu atbalstīšana vai līdzdalība tajos ir sodāma.
2. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka kūdīšana uz 3. līdz 14. pantā minētu nodarījumu ir sodāma.
3. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka mēģinājums veikt nodarījumu, kas minēts 3., 6., 7., 9. un 11. līdz 14. pantā, izņemot valdījumu saskaņā ar 3. panta 2. punkta f) apakšpunktu un nodarījumu, kas minēts 3. panta 2. punkta i) apakšpunktā, ir sodāms.

17. pants

Sodi fiziskām personām

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka nodarījumi, kas minēti 3. līdz 14. pantā un 16. pantā, ir sodāmi ar efektīviem, samērīgiem un preventīviem kriminālsodiem, kas var būt par pamatu izdošanai.
2. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par teroristu nodarījumiem, kas minēti 3. pantā, un nodarījumiem, kas minēti 16. pantā, ciktāl tie attiecas uz teroristu nodarījumiem, soda ar brīvības atņemšanas sodiem, kas ir smagāki par valsts tiesību aktos paredzētiem sodiem par šādiem nodarījumiem bez tieša nodoma, kas nepieciešams saskaņā ar 3. pantu, izņemot gadījumus, kad piemērojamie sodi jau ir lielākie iespējamie sodi, kas paredzēti valsts tiesību aktos.
3. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka par 4. pantā minētajiem nodarījumiem soda ar brīvības atņemšanas sodiem, kuru maksimālais ilgums nav mazāks par piecpadsmit gadiem par nodarījumu, kas minēts 4. panta a) punkta a) apakšpunktā, bet par nodarījumu, kas minēts 4. panta b) punkta b) apakšpunktā, maksimālais sods nav mazāks par astoņiem gadiem. Ja 3. panta 2. punkta i) apakšpunktā minēto teroristu nodarījumu veic persona, kas vada teroristu grupu, kā minēts 4. panta a) apakšpunktā, maksimālais sods nav mazāks par astoņiem gadiem.

18. pants
Atbildību mīkstinoši apstākļi

Katra dalībvalsts var veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka 17. pantā minētos sodus var samazināt, ja likumpārkāpējs:

- (a) atsakās no teroristiskas darbības, un
- (b) sniedz administratīvajām vai tiesībsardzības iestādēm informāciju, ko tās citādi nebūtu spējušas iegūt, tādējādi palīdzot tām:
 - (1) novērst vai mazināt nodarījuma sekas;
 - (2) identificēt vai nodot tiesai pārejos likumpārkāpējus;
 - (3) atrast pierādījumus; vai
 - (4) novērst turpmākus nodarījumus, kas minēti 3. līdz 14. pantā un 16. pantā.

19. pants
Juridisku personu atbildība

1. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības par jebkuru no 3. līdz 14. pantā un 16. pantā minētajiem nodarījumiem, ko to labā, darbojoties individuāli vai kā juridiskas personas struktūrvienības daļa, izdarījusi jebkura persona, kurai ir vadošs amats kādā juridiskajā personā, pamatojoties uz kādu no sekojošajām tiesībām:
 - (a) pilnvarām pārstāvēt juridisko personu;
 - (b) pilnvarām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā;
 - (c) pilnvarām īstenot kontroli juridiskās personas iekšienē.
2. Dalībvalstis veic arī nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridiskas personas var saukt pie atbildības, ja 1. punktā minētās personas uzraudzības vai kontroles trūkums ir ļāvis kādai personai šīs juridiskās personas pakļautībā veikt jebkuru no 3. līdz 14. pantā un 16. pantā minētajiem nodarījumiem minētās juridiskās personas labā.
3. Šā panta 1. un 2. punktā paredzētā juridisko personu atbildība neizslēdz to fizisko personu kriminālvajāšanu, kuras ir izpildītāji, kūdītāji vai atbalstītāji kādā no nodarījumiem, kas minēti 3. līdz 14. pantā un 16. pantā.

20. pants
Sodi juridiskām personām

Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka juridisko personu, ko sauc pie atbildības saskaņā ar 19. pantu, soda ar efektīviem, samērīgiem un preventīviem sodiem, kas ietver naudas sodu kā kriminālsodu vai cita veida sodu, un var ietvert citus šādus sodus:

- (a) tiesību saņemt valsts pabalstu vai atbalstu liegšanu;
- (b) īslaicīgu vai pastāvīgu aizliegumu veikt komercdarbību;
- (c) pakļaušanu tiesas uzraudzībai;
- (d) likvidāciju ar tiesas rīkojumu;

- (e) pagaidu vai pastāvīgu to uzņēmumu slēgšanu, kas izmantoti nodarījuma izdarīšanā.

21. pants

Jurisdikcija un kriminālvajāšana

1. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai noteiktu savu jurisdikciju attiecībā uz 3. līdz 14. pantā un 16. pantā minētajiem nodarījumiem, ja:
 - (a) nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā;
 - (b) nodarījums izdarīts uz kuģa ar šīs valsts karogu vai šajā valstī reģistrētā gaisa kuģī;
 - (c) likumpārkāpējs ir tās pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs;
 - (d) likumpārkāpējs pilsoņiem vai pastāvīgajiem iedzīvotājiem nodrošina terorisma apmācību, kā minēts 7. pantā;
 - (e) nodarījums ir izdarīts tādas juridiskas personas labā, kas veic uzņēmējdarbību tās teritorijā;
 - (f) nodarījums veikts pret attiecīgās dalībvalsts iestādēm vai iedzīvotājiem, vai pret Eiropas Savienības iestādi, struktūru, biroju vai aģentūru, kas atrodas šajā dalībvalstī.Katra dalībvalsts var paplašināt savu jurisdikciju, ja nodarījums veikts dalībvalsts teritorijā.
2. Ja nodarījums ir vairāk nekā vienas dalībvalsts jurisdikcijā un ja kāda no attiecīgajām valstīm var likumīgi veikt kriminālvajāšanu uz to pašu faktu pamata, tad attiecīgās dalībvalstis sadarbojas, lai izlemtu, kura no tām veiks likumpārkāpēju kriminālvajāšanu ar mērķi, ja iespējams, centralizēt tiesvedību vienā dalībvalstī. Šim nolūkam dalībvalstis var izmantot *Eurojust*, lai veicinātu sadarbību starp šo valstu tiesu iestādēm un šo iestāžu darbības koordināciju. Secīgi jāņem vērā šādi faktori:
 - (a) dalībvalsts, kuras teritorijā veiktas darbības,
 - (b) dalībvalsts, kuras pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs ir likumpārkāpējs,
 - (c) dalībvalsts ir cietušo personu izcelsmes dalībvalsts,
 - (d) dalībvalsts, kuras teritorijā atrasts likumpārkāpējs.
3. Katra dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai noteiktu arī jurisdikciju pār 3. līdz 14. pantā un 16. pantā minētajiem nodarījumiem gadījumos, kad tā atsakās nodot vai izdot personu, kuru tur aizdomās vai kura notiesāta par tādu nodarījumu pret citu dalībvalsti vai pret trešo valsti.
4. Katra dalībvalsts nodrošina, ka tās jurisdikcijā ietilpst gadījumi, kad jebkurš no 4. un 16. pantā minētajiem nodarījumiem pilnībā vai daļēji izdarīts šīs valsts teritorijā, neatkarīgi no tā, kur atrodas teroristu grupas mītne vai kur tā veic noziedzīgās darbības.
5. Šis pants neliedz īstenot jurisdikciju krimināllietās tā, kā dalībvalstī noteikts saskaņā ar tās tiesību aktiem.

V SADAĻA. NOTEIKUMI PAR TERORISMĀ CIETUŠO AIZSARDZĪBU, ATBALSTU UN TIESĪBĀM

22. pants

Palīdzība terorismā cietušajiem un to aizsardzība

1. Dalībvalstis nodrošina, ka šajā direktīvā norādīto nodarījumu izmeklēšana vai kriminālvajāšana nav atkarīga no terorismā cietušā vai citas nodarījumā skartas personas ziņojuma vai apsūdzības, vismaz tajā gadījumā, ja darbības tika veiktas dalībvalsts teritorijā.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka ir izveidoti īpaši dienesti, lai palīdzētu terorismā cietušajiem un atbalstītu viņus. Šādiem dienestiem ir nepieciešamās spējas un organizācijas struktūra, lai sniegtu palīdzību un atbalstu minētajiem cietušajiem tūlīt pēc uzbrukuma un cik vien ilgi nepieciešams pēc tam atbilstīgi katra cietušā konkrētajām vajadzībām. Pakalpojumi ir konfidenciāli, bez maksas un viegli pieejami visiem terorismā cietušajiem. Tajos jo īpaši ietver:
 - (a) emocionālo un psiholoģisko atbalstu, piemēram, atbalstu traumu gadījumos un konsultācijas;
 - (b) padomu un informācijas sniegšana par jebkādiem attiecīgiem juridiskiem, praktiskiem vai finansiāliem jautājumiem.
3. Šī direktīva ir piemērojama papildus Direktīvā 2012/29/ES paredzētajiem pasākumiem un neskarot tos.

23. pants

Terorismā cietušā, kas ir citas dalībvalsts iedzīvotājs, tiesības

1. Dalībvalstis nodrošina, ka to kompetentās iestādes savstarpēji sadarbojas, lai nodrošinātu pieeju informācijai terorismā cietušajiem, kuri ir iedzīvotāji dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā teroristu nodarījums tika veikts. Pieveja informācijai ietver jo īpaši informāciju par cietušo tiesībām, pieejamajiem atbalsta pakalpojumiem un pieejamajām kompensācijas shēmām.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka visiem terorismā cietušajiem ir pieeja palīdzības un atbalsta pakalpojumiem, kas paredzēti 22. pantā, viņu dzīvesvietas dalībvalsts teritorijā, pat ja teroristu nodarījums tika veikts citā dalībvalstī.

VI SADAĻA. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

24. pants

Pamatlēmuma 2002/475/TI par terorisma apkarošanu aizstāšana

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, aizstāj Pamatlēmumu 2002/475/TI, neskarot minēto dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņu minētā pamatlēmuma transponēšanai valsts tiesību aktos.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, atsauc uz Pamatlēmumu 2002/475/TI uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.

*25. pants
Transponēšana*

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai [12 mēnešu laikā pēc šīs direktīvas pieņemšanas] izpildītu tās prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

*26. pants
Ziņošana*

1. Komisija līdz [24 mēnešus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.
2. Komisija līdz [48 mēnešus pēc šīs direktīvas īstenošanas termiņa beigām] iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu, kurā novērtē šīs direktīvas ietekmi un pievienoto vērtību terorisma apkarošanā. Komisija ņem vērā informāciju, ko dalībvalstis sniedz saskaņā ar Lēmumu 2005/671/TI.

*27. pants
Stāšanās spēkā*

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

*28. pants
Adresāti*

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*